

BACHELOR RAPPORT

Weekendschool "Toppers op Zondag"

Kim Kemna en Stéphanie Jongman – Saxion Enschede, Academie
Mens en Maatschappij

De weekendschool “Toppers op Zondag”

“Horizonbreed een steuntje in de rug”

**Ten aanzien van de opleidings-/beroepskeuze, de motivatie
en het zelfvertrouwen van een kind.**

Bachelor rapport

LP 9.2: Bachelor rapport

Kim Kemna - 323135

Stéphanie Jongman - 333839

Studiekring: EMM4VG

Maatschappelijk werk en dienstverlening - voltijd leerjaar 4

Studieloopbaanbegeleider: Geke Flier

Docent: Geke Flier

Academie Mens en Maatschappij

Saxion Enschede

Enschede, 20-04-2017

Voorwoord

In het kader van de opleiding Maatschappelijk Werk en Dienstverlening hebben wij een onderzoek verricht voor de weekendschool "Toppers op Zondag" in Twente.

Dit onderzoeksverslag bevat een aanleiding, een theoretische context, een onderzoeksmethode en resultaten met de bijbehorende conclusies.

Wij hebben dit onderzoek succesvol afgerond door deel te hebben genomen aan de lessen die ons aangeboden werden door Saxion. We hebben deelgenomen aan intervisie, waardoor we van meerdere studenten en docenten feedback hebben ontvangen. Tot slot hebben de werkoverleggen met onze opdrachtgevers en onze onderzoekdocent ook bijgedragen aan een succesvolle afronding van dit onderzoek.

Tijdens de uitvoering van ons onderzoek hebben wij via de mail en telefonisch met de opdrachtgevers contact gehouden.

De samenwerking tussen ons als onderzoekers verliep goed en dat heeft dan ook meegewerkt aan een succesvol verloop van het proces.

Wij willen graag nog een aantal personen bedanken voor de ondersteuning en informatie die zij hebben geleverd:

- Ger Vergeer en Feikje van den Bos, respectievelijk penningmeester en secretaris van de weekendschool, voor het aanbieden van de onderzoeksopdracht namens de weekendschool "Toppers op Zondag".
- Alle ouders en jongeren die mee hebben gewerkt aan de interviews. Zonder hen hadden wij het onderzoek niet uit kunnen voeren.
- De medestudenten van de intervisiegroep. Dankzij feedback en voorbeelden hebben zij een bijdrage geleverd aan het onderzoeksproces.
- Ewoud de Boer en Geke Flier, de vooronderzoek docent en de intervisiedocent. Dankzij de feedback en informatie die wij van hen hebben mogen ontvangen, hebben zij ons een goed beeld gegeven van de verbeterpunten en mogelijkheden binnen ons onderzoek.

Deze personen hebben meegeholpen aan het tot stand brengen van ons onderzoek, het op een juiste manier uitvoeren van ons onderzoek en het succesvol afronden van het onderzoek.

Kim Kemna en Stéphanie Jongman.

Enschede, 20-04-2017

Samenvatting

De weekendschool "Toppers op Zondag" heeft de ambitie om jongeren die opgroeien in achterstandswijken de mogelijkheid te bieden hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied. De weekendschool heeft gevraagd aan Saxion of studenten voor hen wilden onderzoeken wat de mogelijkheden en beperkingen van het traject "Horizonverbreding" zijn in Twente wat betreft de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen.

Dit onderzoek heeft zich gericht op drie locaties (Almelo, Hengelo en Enschede) van de weekendschool met betrekking tot het traject "Horizonverbreding".

Dit is een kwalitatief onderzoek. Door middel van literatuuronderzoek, interviews en kennis, zijn meningen en ervaringen verzameld.

In dit onderzoek zijn negen jongeren, die in 2011 deel hebben genomen aan het traject "Horizonverbreding" en hun ouders uit Hengelo, Enschede en Almelo geïnterviewd. Deze jongeren waren in 2011 rond de leeftijden van tien tot en met twaalf jaar. Nu zijn de jongeren rond de leeftijden van vijftien tot en met zeventien jaar.

Voor de weekendschool is dit onderzoek een significante bijdrage, omdat er twee mogelijkheden en één beperking van de weekendschool naar voren zijn gekomen. Met de mogelijkheden en de beperking kan de weekendschool zich verder ontwikkelen en daarbij het onderwijs met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, de motivatie en het zelfvertrouwen van de leerlingen zo optimaal mogelijk maken.

Uit het onderzoek kan geconcludeerd worden dat:

Het accent niet moet liggen op de beroepskeuze vanaf tien jaar, omdat de ontwikkelingsfase van de jongeren dan nog niet zover is. Zoals Jolles (2011) zegt ontwikkelen de hersenstructuren die te maken hebben met het maken van keuzes (opleidings-/beroepskeuze) en het stellen van prioriteiten pas vanaf het vijftiende levensjaar. Dit is een beperking van de weekendschool.

De weekendschool jongeren extrinsiek motiveert, doordat zij met de jongeren naar bedrijven gaan om beroepen te ontdekken. De weekendschool zorgt er dus voor dat het machientje van het brein van de jongeren gaat draaien, ook door de nadruk op de prestaties, zoals nieuwsgierigheid, motivatie, ondernemendheid en zelfinzicht te leggen. Zo wordt de motivatie van de jongeren gestimuleerd (Jolles, 2011). Het accent moet dus liggen op de extrinsieke motivatie, dit is een mogelijkheid van de weekendschool.

De weekendschool het zelfvertrouwen van de jongeren positief beïnvloedt door het presenteren, het krijgen van verantwoordelijkheden, de omgang met andere culturen en de positieve benadering van de coaches tijdens het uitvoeren van de opdrachten. Uit de literatuur blijkt ook dat jongeren zelfvertrouwen hebben wanneer zij plezier hebben in hun eigen prestaties en wanneer hechtingsfiguren hen het gevoel geven ertoe te doen en de moeite waard te zijn (Peters, 2016). De positieve benadering van de coaches levert hier een bijdrage aan. Dit is een mogelijkheid van de weekendschool.

Aanbevelingen:

Aanbeveling 1: Het onderwijsprogramma van de weekendschool "Toppers op Zondag" aanpassen op de ontwikkeling van het brein. Zoals Jolles (2011) zegt, ontwikkelen de hersenstructuren die te maken hebben met het maken van keuzes (opleidings-/beroepskeuze) en het stellen van prioriteiten zich pas vanaf het vijftiende levensjaar.

Aanbeveling 2: De weekendschool kan de jongeren nog meer extrinsiek motiveren om het machientje in het brein te laten draaien door hen actief te laten deelnemen in de verschillende bedrijven waar zij op bezoek gaan.

Aanbeveling 3: De jongeren positief blijven benaderen om het zelfvertrouwen van de jongeren te blijven vergroten. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de coaches de jongeren positief benaderden en dit een positieve uitwerking had op hun zelfvertrouwen en hun plezier in de weekendschool.

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	7
1.1 De aanleiding.....	7
1.2 Doelstelling.....	8
1.3 Hoofdvraag en deelvragen	9
1.4 Leeswijzer.....	9
2. Theoretisch kader.....	10
2.1 Opleidings-/beroepskeuze.....	10
2.2 Motivatie.....	12
2.3 Zelfvertrouwen	14
2.4 Conclusies theoretische kader	15
3. Methode van onderzoek.....	17
3.1 Onderzoeksmethode.....	17
3.2 Onderzoekspopulatie en de steekproef	17
3.3 Instrument.....	18
3.4 Procedure	18
3.5 Betrouwbaarheid	19
3.6 Validiteit	20
3.7 Ethische overwegingen	20
4. Resultaten.....	21
4.1 Resultaten interview jongeren	21
4.2 Resultaten interview ouders.....	23
5. Conclusies.....	26
5.1 Conclusie deelvragen.....	26
5.2 Conclusie hoofdvraag	28
5.3 Aanbevelingen.....	28
5.4 Sterktes en zwaktes van het onderzoek.....	29
5.5 Discussie	30
Literatuurlijst.....	32
Bijlagen	34
Bijlage 1– Operationaliseringsschema jongeren	34
Bijlage 2 – Operationaliseringsschema ouders	35
Bijlage 3 – Lege semigestructureerde interviews kinderen.....	36
Bijlage 4 - Lege semigestructureerde interviews ouders	37

Bijlage 5 - Labelschema jongeren	38
Bijlage 6 - Labelschema ouders	46
Bijlage 7 – Model overeenkomst onderzoeksoopdracht	53
Bijlage 8 – Evaluatie formulier opdrachtgever	57

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe dit onderzoek tot stand is gekomen, wat de doelstelling is en op welke vragen antwoord wordt gegeven. Deze aspecten worden beschreven door middel van de aanleiding in paragraaf 1.1, de doelstelling in paragraaf 1.2, de hoofvraag en deelvragen in paragraaf 1.3 en tot slot de leeswijzer in paragraaf 1.4.

1.1 De aanleiding

Het ontstaan van weekendscholen

Vijftien jaar voor dit huidige onderzoek voor de weekendschool, dat in april 2017 is afgerond, heeft de gemeente Amsterdam aan Heleen Terwijn (psycholoog en onderzoeker) gevraagd een onderzoek te doen naar de toekomstperspectieven van jongeren tussen de tien en veertien jaar in de Bijlmer (Parool, 2011). De Bijlmer is een achterstandswijk in Amsterdam, een achterstandswijk is een woonwijk met een slechte leefbaarheid en sociale problemen zoals structurele werkloosheid (Encyclo, 2017). Jongeren uit de Bijlmer zijn drie jaar gevolgd. Terwijn schrok van de resultaten. De jongeren hadden jong jeugddromen over wat ze wilden worden, maar binnen enkele jaren, zo halverwege de middelbare school verloren ze hun jeugddromen en hun enthousiasme (Parool, 2011). Een lage CITO-score beïnvloedde de schoolkeuze en bracht de jongeren uit een achterstandswijk het gevoel dat ze faalden en ze waren bang dat hun toekomstdromen nooit uit zouden komen (Krijnen, 2010). Terwijn zag dat er met de vragen van jongeren over een toekomstig beroep niets gebeurde, terwijl jongeren leerden voor “later”, maar er niemand was die hen liet zien wat “later” inhield. Zo ontstond bij haar het idee om deze jongeren in contact te brengen met mensen uit verschillende vakgebieden (IMCweekendschool, 2016). Na een succesvolle proefperiode in drie Amsterdamse achterstandswijken is in samenwerking met het handelshuis International Marketmakers Combination (IMC) in Amsterdam, de eerste IMC weekendschool opgericht en deze is inmiddels gevestigd in zeven grote Nederlandse steden (Scheink en Scholten, 2012). Vanuit het hele land kwamen vervolgens verzoeken om IMC weekendscholen in steden te openen. De goede resultaten en het grote enthousiasme van jongeren, ouders en gastdocenten gaven daar ook aanleiding toe. Hierdoor is de weekendschool “Toppers op Zondag” ook ontstaan (IMCweekendschool, 2016).

*Foto: Heleen Terwijn
en leerlingen.
Gemaakt door: Jan
van Breda*

Weekendschool “Toppers op Zondag” in Twente

De weekendschool “Toppers op Zondag” in Twente is een initiatief van de drie grote gemeenten: Almelo, Enschede en Hengelo. Op verzoek van de gemeente Enschede is een onderzoek gedaan naar het draagvlak voor de weekendschool en hetzelfde vond plaats in Almelo. De resultaten van deze onderzoeken waren positief en in Hengelo werd vanuit het armoedebestrijd het idee van een weekendschool gelanceerd. In 2008 zijn de eerste groepen gestart (Toppersopzondag, 2012).

De weekendschool “Toppers Op Zondag” heeft de ambitie jongeren die een steuntje in de rug nodig hebben de mogelijkheid te bieden hun horizon te verbreden op educatief, sociaal-cultureel en maatschappelijk gebied. Hierdoor zal hun zelfvertrouwen groeien en zal dit hun perspectief op de toekomst positief kunnen beïnvloeden. De weekendschool wil jongeren de kans bieden hun talenten te ontdekken en te ontwikkelen. Daarbij hopen ze dat jongeren hierdoor gemotiveerd en gestimuleerd zullen worden voor het maken van een opleidings-/beroepskeuze. Vooral jongeren met in potentie aanwezige talenten willen zij hiermee een extra steuntje in de rug geven om zich op hun eigen niveau te kunnen ontwikkelen (Toppersopzondag, 2012).

Toppers op Zondag biedt meerdere trajecten aan om een zo breed mogelijke doelgroep te bereiken. Dit zijn: Horizonverbreding, waar dit onderzoek over gaat en Talentontwikkeling. Horizonverbreding is het eerste jaar van de weekendschool, bedoeld voor een brede doelgroep.

Voor de zeer gemotiveerde jongeren biedt de weekendschool een tweede jaar aan, namelijk Talentontwikkeling (Toppersopzondag, 2012).

De werving en selectie voor de variant “Horizonverbreding” vindt plaats in de groepen zeven van de basisscholen in Almelo, Hengelo en Enschede. De jongeren moeten gemotiveerd zijn om op zondag aan de weekendschool deel te nemen. In overleg met de verantwoordelijke beleidsmedewerkers van de gemeente wordt bepaald op welke scholen jongeren uit groep zeven van de basisschool worden geworven. De ouders van de jongeren van de betreffende scholen krijgen een brief waarin zij op de hoogte gebracht worden van de uitgangspunten van de weekendschool (Scheink en Scholten, 2012). Binnen dit onderzoek wordt de doelgroep die aan het traject Horizonverbreding in het schooljaar 2010/2011 mee heeft gedaan onderzocht, dit zijn jongeren die nu de leeftijd hebben van vijftien tot en met zeventien jaar.

In 2011 is een onderzoek gedaan naar welke invloed de weekendschool “Toppers Op Zondag” met het traject “Horizonverbreding” had op het zelfvertrouwen, de motivatie en de beroepskeuzeoriëntatie van de deelnemende jongeren. De weekendschool heeft Saxion opnieuw gevraagd onderzoek te doen wat nu het mogelijke effect van het traject Horizonverbreding is wat betreft de aspecten opleidings-/beroepskeuze van de deelgenomen jongeren en het effect op hun motivatie en zelfvertrouwen. De reden waarom de weekendschool dit wil weten is, omdat de weekendschool benieuwd is naar het langere termijn effect voor de deelgenomen jongeren. Daarnaast is men benieuwd naar de aanbevelingen die voortkomen uit dit onderzoek, zodat zij de weekendschool zo nodig kunnen verbeteren.

1.2 Doelstelling

Het onderzoek heeft als doel inzicht krijgen in de mogelijkheden en beperkingen van het traject “Horizonverbreding” binnen de weekendschool “Toppers op Zondag” in Twente wat betreft de aspecten opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen.

De responsgroepen zijn jongeren uit Almelo, Hengelo en Enschede van vijftien tot en met zeventien jaar, die in het schooljaar 2010/2011 deel hebben genomen aan het traject Horizonverbreding en hun ouders. De resultaten die voortvloeien uit het onderzoek komen ten eerste tegemoet aan de vraag en behoefte van de weekendschool en daarnaast kan de weekendschool met deze resultaten hun traject daar waar het relevant is aanpassen.

1.3 Hoofdvraag en deelvragen

Hoofdvraag

Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van het traject "Horizonverbreding" binnen de weekendschool "Toppers op Zondag" in Twente wat betreft de aspecten opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?

Deelvragen

Theoretische deelvragen

1. Wat zegt de literatuur over de leeftijd waarop jongeren "rijp" zijn om na te denken over hun toekomstige opleidings-/beroepskeuze?
2. Wat zegt de literatuur over het ontstaan van motivatie bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?
3. Wat zegt de literatuur over het ontstaan van zelfvertrouwen bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?

Praktische deelvragen

1. Wat voor invloed heeft, volgens de jongeren, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?
2. Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen van hun kinderen?

1.4 Leeswijzer

Allereerst worden in hoofdstuk 1, dat als inleiding dient, de aanleiding, de doelstelling en de hoofd- en deelvragen beschreven. In hoofdstuk 2 wordt het theoretisch kader behandeld, hier worden belangrijke begrippen voor het onderzoek beschreven die aansluiten op het operationalisering schema. Daarnaast komen in hoofdstuk 3 de onderzoeksmethode, de instrumenten die voor het onderzoek gebruikt zijn, de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek aan de orde. In hoofdstuk 4 zijn de resultaten van het onderzoek weergegeven en aansluitend in hoofdstuk 5 zijn de conclusies, de aanbevelingen, de sterktes en zwaktes van dit onderzoek en de discussie te lezen.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk worden drie theoretische deelvragen beantwoord. Deelvraag 1: Wat zegt de literatuur over de leeftijd waarop jongeren "rijp" zijn om na te denken over hun toekomstige opleidings-/beroepskeuze? wordt in paragraaf 2.1 beantwoordt. In paragraaf 2.2 wordt deelvraag 2: Wat zegt de literatuur over het ontstaan van motivatie bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze? beantwoordt. Paragraaf 2.3 beantwoordt deelvraag 3: Wat zegt de literatuur over het ontstaan van zelfvertrouwen bij jongeren wat betreft de opleidings-/beroepskeuze? In paragraaf 2.4 wordt de conclusie van de theoretische deelvragen weergegeven.

2.1 Opleidings-/beroepskeuze

In deze paragraaf worden verschillende aspecten weergegeven over de opleidings-/beroepskeuze van jongeren. In het eerste stuk wordt beschreven hoe deskundigen denken over het maken van keuzes in het onderwijs. Verder wordt ingegaan op hoe essentieel zelfreflectie eigenlijk is en wanneer jongeren echt een verstandige keuze maken. Tot slot wordt beschreven hoe het kan dat jongeren een verkeerde studiekeuze maken.

Deskundigen over de leeftijd van kinderen/jongeren en hun interesses

Wanneer een kind ongeveer zes jaar is leert het om empathie te tonen en ontvankelijk te zijn voor anderen. De gerichtheid op één ouder is over en het kind wordt ontvankelijk om te leren. Daarbij vertoont het kind een grote nieuwsgierigheid naar de wereld om zich heen.

In de ontwikkelingsfase rondom kinderen van zes tot en met elf jaar, ook wel de basisschoolkinderen genoemd, spelen veel verschillende interesses, bewustwording van het eigen geslacht en stereotype geslachtsrollen een rol. Daarnaast zullen kinderen zich aansluiten bij een subgroep. Van twaalf tot veertien jaar is er sprake van variatie in interesses en het aansluiten bij een bepaalde subgroep leidt tot een kritische evaluatie van de bestaande interesses (Disselhorst, 2014).

Van dertien tot zestien jaar is er meer overeenstemming tussen interesses en studiekeuze. Jongeren in deze leeftijd gaan hun beroep wat ze later willen uitoefenen koppelen aan hun interesses. In de leeftijd van zeventien en achttien jaar wordt deze overeenstemming minder. De laatste fase is de adolescentie, jongeren in deze fase zijn tussen de zestien en tweeëntwintig jaar. Deze fase wordt gekenmerkt door identiteitsvorming, een groeiend zelfbewustzijn en verantwoordelijkheidsgevoel. In deze fase gaan jongeren zich afvragen welke interesses hen als persoon uniek maken. Door het ontdekken van nieuwe mogelijkheden is dit een belangrijke periode in het leven, omdat dit kan leiden tot nieuwe algemene interesses. Kijkende naar de interesses neemt dit een steeds meer geïndividualiseerd karakter aan, dat zowel de opleidings- als beroepskeuze vaststelt (Disselhorst, 2014).

Zelfreflectie

Volgens Scheink en Scholten (2012) staan kinderen al op jonge leeftijd tegenover een aantal belangrijke keuzes. Te beginnen bij jonge kinderen, zij richten zich op hun eigen klasse en milieu, hun beroepskeuze als jongeren in het basisonderwijs zal zich dus ook op deze aspecten richten. Daarbij wordt er gekeken naar de verschillen die er bestaan in de cultuur, hierbij komen de geslachtsrollen, de sociale status van het beroep en de acceptatie van de onderwijsinvesteringen kijken. Verder moeten jongeren een goede profielkeuze en vervolgens een passende studiekeuze maken op de leeftijd van ongeveer vijftien jaar (Scheink en Scholten, 2012). Een profielkeuze is een keuze die HAVO en VWO scholieren dienen te maken in het derde leerjaar. Zij kunnen dan kiezen voor een aantal vakken waarin zij eindexamen gaan doen. Deze vakken zijn ingedeeld in vier verschillende profielen (cultuur en maatschappij, natuur en techniek, natuur en gezondheid en economie en maatschappij) die hen voorbereiden op verschillende studierichtingen. Met de keuze voor een profiel kiezen jongeren dus ook al voor een richting in het vervolgonderwijs (Qompas, 2016). Bij deze keuzes verwachten docenten en ouders dat jongeren hierbij hun persoonlijke verantwoordelijkheid dragen (Scheink en Scholten, 2012). Uit onderzoek van

Meijers, Kuijpers en Bakker (2006) blijkt dat jongeren vaak onbewust en ondoordacht keuzes maken. Daarnaast vertonen jongeren korte termijngedrag als het gaat om het maken van keuzes. Volgens professor Jolles (2011), een vooraanstaand onderzoeker op gebied van cognitief functioneren en school- en studieprestaties, zijn jongeren pas vanaf hun vijftiende levensjaar tot ruim na hun twintigste levensjaar in staat tot zelfreflectie. Pas dan ontwikkelen zich namelijk in de hersenen structuren die te maken hebben met het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. In het voortgezet onderwijs worden momenten van zelfreflectie beperkt tot maximaal een paar keer per jaar. Er wordt veel initiatief en zelfinzicht verwacht vanuit de jongere zelf om tot juiste keuzes te komen. Volgens Jolles (2011) is dit laatste voor veel jongeren teveel van het goede.

Veel persoonlijke vaardigheden zijn tot het 21^e levensjaar niet vanzelfsprekend aanwezig. Deze persoonlijke vaardigheden moeten dus aangeleerd worden. Dit zijn vaardigheden zoals: prioriteiten stellen, communicatieve vaardigheden en het maken van een keuze die bij iemand past. Iemand moet zelf keuzes kunnen en durven maken, zo kan iemand ook tot een goede opleidings- en beroepskeuze komen. Om zelf deze keuzes te maken moeten de betrokkenen hun eigen interesses en dromen volgen, doordat zij dit doen maken ze een eigen keuze en laten zij zich op deze manier niet beïnvloeden door de omgeving. Zelfconceptverheldering is dus een belangrijk onderdeel bij het maken van een opleidings- en beroepskeuze. Op die manier worden jongeren geholpen om een eigen identiteit te vormen en kunnen zij op die manier later hun eigen richting bepalen en loopbaan plannen (Jolles, 2011).

Dit gebrek aan vaardigheid tot zelfreflectie uit zich in cijfers: volgens Dienst Uitvoering Onderwijs had in 2014: 75.000 van de 200.000 studiekeuzers zich een maand voor de deadline nog niet aangemeld voor een studie. Daarnaast ligt het percentage studenten dat hun studie vóór het tweede jaar afbreekt al jaren rond de 30 tot 35 procent. Genoeg redenen om jongeren wat meer hulp te geven bij het reflecteren en het maken van een goede keuze (Munster, 2015).

Vanaf hun zestiende levensjaar weten jongeren die reflecteren op hun eigen kwaliteiten, beter wat ze goed kunnen en wat ze leuk vinden. Hierdoor kunnen zij beter een studie vinden die bij hen past (Meijers, Kuijpers en Bakker, 2006).

Uit een onderzoek van Hodges en Clifton (2004) blijkt dat mensen die goed weten waar hun krachten liggen, beter weten wat ze willen, gemotiveerder in het leven staan en meer kans van slagen hebben hun doelen te bereiken. Daarom kan het voor jongeren al op vroege leeftijd nuttig zijn om:

1. Bewust na te gaan wie ze zijn
2. Bewust na te gaan wat hun talenten zijn
3. Bewust nagaan hoe zij die talenten succesvol in kunnen zetten in het studenten- en uiteindelijk werkende leven (Hodges en Clifton, 2004).

Het maken van een verstandige beroepskeuze

Volgens Scheink en Scholten (2012) zijn er een aantal factoren die meespelen bij het maken van een verstandige beroepskeuze. Dit zijn namelijk: een helder beeld van jezelf, je aanleg, je bekwaamheden, je interesses, je hulpbronnen, je beperkingen en de oorzaken hiervan. Daarnaast is het van belang dat men de kennis heeft van de eisen en condities die nodig zijn voor succes. Ook is het belangrijk dat jongeren rond de leeftijd van tien tot en met twaalf jaar inzicht hebben in de voor- en nadelen van beroepen, beloningen, kansen en vooruitzichten op verschillende soorten werk. Tot slot geven Scheink en Scholten (2012) aan dat men op een verstandige wijze een beredenering kan geven tussen het heldere beeld van zichzelf, de interesses en de verworven kennis met betrekking tot de eisen en condities die nodig zijn voor succes en de verschillende verkregen inzichten in beroepen, beloningen en kansen. Wanneer iemand de leeftijd heeft van achttien tot en met twintig jaar, worden de interesses van diegene stabiel en bereiken deze een hoogtepunt (Disselhorst, 2014).

Het maken van een verkeerde studiekeuze

Volgens Hoek van Dijke (2015) zijn er vier redenen waarom veel jongeren een verkeerde studiekeuze maken. 1. De verwachting en de realiteit. Na het kiezen van een studie komen bij veel jongeren deze twee aspecten niet overeen. Het rooskleurige beeld dat veel jongeren hebben bij beroepen, wordt vaak door de onderwijsinstellingen niet ontkracht. 2. Open dagen op scholen bestaan vaak uit een zo netjes mogelijke en goed gepresenteerde school. Daarnaast worden vaak alleen de leuke kanten van een opleiding verteld. 3. Jongeren weten vaak nog niet precies wie ze zijn en wat ze kunnen. Deze jongeren worden gedwongen om al vroeg een keuze te maken, bijvoorbeeld door middel van een profielkeuze op de middelbare school (Hoek van Dijke, 2015). Zoals hierboven is beschreven heeft Jolles (2011) onderzoek gedaan naar de studiekeuze bij jongeren. Hieruit is gebleken dat het puberbrein nog niet klaar is om moeilijke keuzes te maken. Jongeren gaan naar opendagen en meeloopdagen, maar het meelopen met een bepaalde beroepsoefenaar wordt haast niet gedaan. 4. Jongeren kiezen vaak iets wat uit een beroepentest komt of wat familie bij hen vindt passen. Jongeren zien het vaak als "falen" wanneer ze niet direct de goede studiekeuze zullen maken. Deze jongeren moeten een studie zien als een richting om een diploma te halen en dat diploma biedt ze dan de vrijheid om te ontdekken wat écht bij ze past (Hoek van Dijke, 2015).

2.2 Motivatie

In deze paragraaf wordt kort uitgelegd wat motivatie is. Er wordt gekeken naar welke invloed het onderwijs heeft op de motivatie van jongeren en tot slot is beschreven welke invloed de omgeving heeft op de motivatie van de jongeren.

Intrinsieke en extrinsieke motivatie

Het woord motivatie komt van het Latijnse woord "movere", dit betekent "in beweging zetten". Iemand die zijn eigen leerproces wil sturen heeft motivatie nodig (Scheink en Scholten, 2012). Volgens Van der Wulp (2014) is het nuttig om de Self-determination Theory (SDT) van Ryan en Deci te gebruiken voor een goed begrip van motivatie. Ryan en Deci onderzoeken al ruim 30 jaar wat mensen motiveert om in actie te komen. Als jongeren geen motivatie van binnenuit hebben (intrinsiek), dan zou er extrinsieke motivatie ontwikkeld moeten worden. Bij intrinsieke motivatie gaat het om het uitvoeren van een actie, omdat de persoon dit zelf als interessant of plezierig ervaart. Een voorbeeld hiervan is een kind dat urenlang bezig is met het maken van een spreekbeurt, zonder dat iemand dat gevraagd heeft. Extrinsieke motivatie wordt uitgevoerd als middel om een doel te bereiken. De redenen liggen dan wel buiten henzelf, zoals een goede baan, een vervolgstudie en het halen van een diploma. Deze redenen zijn voor hen belangrijk (Van der Wulp, 2014).

Motivatie en daadwerkelijke actie

Er zijn drie essentiële voorwaarden om de kans op sterke motivatie en daadwerkelijke actie waar te maken.

1. De jongere heeft voldoende autonomie, hij of zij moet zelf kunnen beslissen.
2. Betrokkenheid is belangrijk in relatie met de docent, mentor of andere begeleider.
3. De jongere moet het gevoel hebben competent te zijn, "het in staat kunnen zijn" (Van der Wulp, 2014).

Kinderen uit groep twee van de basisschool, rond de leeftijd van vijf jaar maken zich nog niet druk om de gevolgen van falen, er lijkt dus nog geen sprake te kunnen zijn van extrinsieke motivatie (Van Doorn, 2014).

Onderwijs en motivatie

In het onderwijs voelt men zich genooddaakt om jongeren beter te begeleiden bij het creëren van hun studieloopbaan. Dit komt onder andere doordat veel jongeren niet weten wat ze willen en hierdoor weinig gemotiveerd zijn en meer kans hebben om vroegtijdige schoolverlaters te worden. Motivatie is de sleutel tot verbetering van het leren, daarom wordt motivatie gezien als een erg belangrijk middel. Door de motivatie van jongeren te verbeteren kunnen hun kansen op

een succesvolle schoolloopbaan worden verruimd en hebben zij een beter toekomstperspectief (Scheink en Scholten, 2012).

Meer learning dan teaching

Volgens Jolles (z.j.) zou het in het onderwijs meer moeten gaan om “learning” dan om “teaching”. De lerende jongere moet centraal komen te staan. De leerkracht is daarbij de motor. De taak van een leraar is om een jongere te helpen zichzelf te ontplooien. Het aanleren van lezen en rekenen is daarbij niet essentieel, maar het ervoor zorgen dat jongeren zich straks als volwassenen een plek kunnen verwerven in een veranderende omgeving. Met een rugzakje, uiteraard gevuld met voldoende kennis, maar ook met vele ervaringen en vaardigheden. Bij dat helpen ontplooien moet er oog zijn voor de potenties. Haal meer uit jongeren en stimuleer ze breed, trigger hun nieuwsgierigheid en ook hun verbeelding. Het gebeurt helaas te vaak dat ouders die het talent wel zien bij hun kind geen gehoor krijgen, omdat het kind simpelweg de verkeerde toets cijfers haalt. Jolles (2011) zegt dat scholen juist rekening moeten houden met individuele verschillen en dynamiek. Het brein ontwikkelt zich nog volop tot het 25^e levensjaar. De nadruk moet niet alleen maar liggen op schoolprestaties en cognitieve prestaties van jongeren, maar ook op non-cognitieve functies. Daarbij gaat het om andere dimensies zoals de nieuwsgierigheid, motivatie en ondernemendheid van jongeren. Hun zelfinzicht en begrip voor de bedoelingen van de docent, de ouder en van hun leeftijdsgenoten.

De omgeving

De kwaliteit van de interactie tussen de jongere, ouders en leraar is de reden waarom sommige jongeren de school haten en andere met plezier leren. Leraren en ouders vinden demotivatie vaak een karaktereigenschap, maar laat jongeren aan het woord en meteen blijkt hoe essentieel de omgeving is. In hun verhalen komen de school, ouders en in het bijzonder leraren altijd terug (Meire, z.j.).

Orthopedagogen Luc Stevens en Geert Bors van het Nederlands Instituut voor onderwijs en opvoedingszaken leggen uit dat het kind en omgevingsfactoren elkaar beïnvloeden en veranderen. Hierin spelen elementen die de ontwikkeling stimuleren (beschermende factoren) en aspecten die de jongere remmen (risicofactoren) een rol. Het volstaat eigenlijk al dat ouders en/of een leraar lage verwachtingen hebben van een kind en dat is een risicofactor. Omgekeerd projecteren een leraar en/of ouders ook onbewust hoge verwachtingen: met warme reacties, met meer uitdaging, waardering en tijd voor een leerling. Jongeren willen voelen hoe hun ouders en leraren vertrouwen hebben in hun capaciteiten en hun vooruitgang. Vertrouwen ervaren ze als respect (Meire, z.j.).

Verbreinen

De nieuwe naam van het Amsterdamse onderzoeksinstituut van Jelle Jolles luidt kortweg LEARN! Het gaat hem erom dat mensen ontdekken hoe zij precies leren en welke factoren dat bevorderen, dan wel belemmeren. Dat het brein daarbij een grote rol speelt is bewezen, maar de omgeving is minstens zo cruciaal (Jolles, 2011).

Jolles (2011) zegt dat het brein het machientje is dat leren mogelijk maakt, maar de omgeving moet zorgen dat het ook gaat draaien. In dat verband gebruikt Jolles het zelfverzonnen woord “verbreinen”, daarmee bedoelt hij het veranderen van het brein. Net zoals een larve zich via een pop ontwikkelt tot vlinder, zo wordt een kind via de adolescent volwassen.

Bepaalde centra in onze hersenen zijn als structuur weliswaar al bij de geboorte aanwezig, maar nog niet functioneel actief. Het proces van verbreinen, ofwel rijping van het brein, wordt mede gestuurd door de omgeving (Jolles, 2011).

2.3 Zelfvertrouwen

In deze paragraaf wordt uitleg gegeven over het begrip zelfvertrouwen. Er zal in gegaan worden waar het zelfvertrouwen vandaan komt, hoe het zelfvertrouwen te stimuleren is, waarom groepen zoveel invloed kunnen uitoefenen op het zelfbeeld en de identiteit van een persoon.

Zelfbeeld, zelfbesef en zelfvertrouwen

Het beeld dat men van zichzelf heeft is niet aangeboren, dat ontwikkelt zich in der jaren op basis van veel ervaringen. Een kind zit midden in het proces van het ontwikkelen van zijn zelfbeeld. De ervaringen van een kind in zijn of haar jeugd kunnen bepalend zijn voor het zelfbeeld voor de rest van het leven. Het zelfbeeld heeft niet met de biologische opmaak van het kind te maken: blauwe ogen, bruin haar etc., maar met het beeld wat hij van anderen krijgt over hoe hij of zij zelf is. Dat zelfbeeld heeft ieder individu nodig om tot zijn eigen identiteit te komen (Peters, 2016). In de baarmoeder heeft een baby nog geen gedachten over zichzelf en na de geboorte heeft de baby niet door dat zijn lichaamsdelen van hem zijn. Wanneer de baby eindeloos bewegingen herhaalt ontdekt hij dat hij zelf zijn handje kan bewegen. Dit is dan het eerste begin van zelfbesef. Zelfbesef houdt in dat een kind begrijpt dat bepaalde reacties wat hij doet invloed hebben op de omgeving. Deze reacties zorgen ervoor dat het kind erachter komt dat hij of zij iets “kan”. Hierdoor ontwikkelt het zelfvertrouwen (Peters, 2016).

Een jongere bouwt het zelfvertrouwen op als hij leert plezier te hebben in zijn eigen prestaties. Dit kunnen leraren, ouders, vrienden etc. beïnvloeden door de jongere te complimenteren wanneer iets lukt en aan te moedigen. Laat de jongere vertellen over zijn eigen inbreng en luister ernaar. De mensen om de jongere heen zijn hechtingsfiguren en kunnen invloed uitoefenen op hem of haar. Door hechtingsfiguren krijgt de jongere een bevestiging dat hij of zij er is en dat hij of zij ertoe doet en de moeite waard is. Wanneer een jongere een positief zelfbeeld ontwikkelt, heeft het vaak ook veel zelfvertrouwen en wanneer een jongere een negatief zelfbeeld ontwikkelt heeft, heeft hij of zij vaak weinig zelfvertrouwen (Peters, 2016).

Er zijn twee belangrijke boodschappen die je aan een jongere kunt meegeven, zodat hij of zij een gezond zelfbeeld opbouwt:

1. Ik mag er zijn (zelfwaardering): complimenten geven, luisteren, knuffelen etc.
2. Ik kan het aan! (zelfvertrouwen): het kind krijgt de ruimte om iets te doen wat hij nog nooit eerder heeft gedaan (Peters, 2016).

Zelfvertrouwen groeit dus door ervaringen die het kind zelf opdoet en opmerkt dat hij of zij iets kan.

Volgens Kohnstamm (2009) groeit het zelfvertrouwen als je:

- gebeurtenissen in gang kunt zetten
- een beetje tegendraads mag zijn
- plezier krijgt in eigen prestaties
- grote mensen mag helpen
- voldoende autonomie krijgt
- zo nodig wordt geholpen
- gelijkwaardig wordt behandeld

Deskundigen over zelfbeeld en zelfvertrouwen

Remmerswaal, Tieleman en Kohnstamm zeggen alle drie dat het zelfbeeld ontstaat door positieve ervaringen. Remmerswaal (2015) vertelt dat veelvuldige waardering het zelfbeeld stimuleert en het veelvuldige kritiek je zelfbeeld aanvalt. Kohnstamm (2009) vertelt dat lichamelijke ervaringen, zoals zelf ontdekken dat hij of zij degene is die reacties zoals lachen in gang zet, het ik-gevoel oproept en op deze manier het verdere zelfbesef groeit. Daarmee groeit het zelfvertrouwen ook. Tieleman (2012) vertelt dat het zelfbewustzijn, de zelfkennis en het zelfvertrouwen samen vormen tot de “ik”. De ontwikkeling van het zelfvertrouwen groeit wanneer een kind zich competent voelt en het met positieve ervaringen gevoed wordt.

De onderzoekers mevrouw Kemna en mevrouw Jongman spreken van zelfvertrouwen als een persoon verbaal en non-verbaal voor zichzelf kan opkomen en zich zelfverzekerd kan uiten, door het maken van eigen keuzes, het stellen van prioriteiten, eigen initiatief nemen en deze persoon zelf doet wat hij wil en zijn keuzes niet laat beïnvloeden door een groep.

Invloed van groepen op het zelfbeeld

Volgens Remmerswaal (2015) kunnen groepen een belangrijke invloed uitoefenen op iemands identiteit en zelfbeeld. Dit zelfbeeld is in eerdere primaire groepen tot stand gekomen waar men toe behoorde zoals een gezinsgroep of een opvoedingssituatie. Dit zelfbeeld: "eigen manier van denken, waarnemen, emotioneel reageren, waarde opvattingen en normen" zijn voorbeelden die bij een zelfbeeld van een persoon horen. Dit wordt nader gevormd door andere referentiegroepen.

Jezelf leren kennen

Volgens Tieleman (2007) noemt de neofreudiaan de fase van het schoolkind –net als Freud- de latentiefase. Freud legt de nadruk op de psychoseksuele latentiefase en Erikson op de sociale. In dit onderzoek is de fase van Erikson belangrijk. In deze sociale latentiefase probeert het kind met mensen om te gaan, terwijl het kind nog geen sociale verplichtingen heeft. In deze fase (periode) leert het kind zichzelf kennen. Hij weet wat zijn goede, zwakkere kanten zijn en wat zijn mogelijkheden en beperkingen zijn.

2.4 Conclusies theoretische kader

Wat zegt de literatuur over de leeftijd waarop jongeren "rijp" zijn om na te denken over hun toekomstige beroepskeuze?

De onderzoekers hebben geconcludeerd dat de leeftijd van twaalf tot en met zestien jaar de geschikte leeftijd is waarop jongeren "rijp" zijn om na te kunnen denken over hun toekomstige beroepskeuze. Vanaf deze leeftijd is er een variatie in interesses, maar ook een kritische evaluatie op deze interesses (Disselhorst, 2014). Daarnaast vindt in deze leeftijdsklasse vaak overeenstemming plaats tussen interesses en de studiekeuze (Disselhorst, 2014). Jongeren vanaf vijftien jaar hebben een persoonlijke verantwoordelijkheid op het maken van hun profiel- en studiekeuze (Scheink en Scholten, 2012). Vaak maken jongeren in deze leeftijd onbewust en ondoordacht keuzes door het gebrek aan vaardigheid tot zelfreflectie (Meijers, Kuijpers en Bakker, 2006). Het is dus belangrijk dat er in deze leeftijdsklasse zelfreflectie plaats vindt, ook omdat jongeren vanaf hun vijftiende levensjaar hersenstructuren ontwikkelen die te maken hebben met het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten (Jolles, 2011). Het reflecteren op de kwaliteiten van de jongeren is ook erg belangrijk vanaf hun zestiende levensjaar, zo weten zij beter wat ze goed kunnen en wat ze leuk vinden. Dit maakt dat zij een goede studiekeuze kunnen maken, hierdoor gemotiveerder zijn en dus meer kans hebben om hun doelen te bereiken (Hodges en Clifton, 2004).

Wat zegt de literatuur over het ontstaan van motivatie bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?

De onderzoekers hebben geconcludeerd dat jongeren vooral motivatie van buitenaf (extrinsieke motivatie) nodig hebben om intrinsiek gemotiveerd te raken. Motivatie bij jongeren ontstaat vooral wanneer zij het gevoel hebben zelf te kunnen beslissen, zich betrokken voelen en wanneer zij het gevoel hebben "in staat te kunnen zijn" (van der Wulp, 2014). Het brein is het machientje dat leren mogelijk maakt en de omgeving moet zorgen dat dat machientje gaat draaien (Jolles, 2011). Dit heeft te maken met de omgevingsfactoren van jongeren, deze beïnvloeden en veranderen elkaar. Aan deze omgevingsfactoren zijn risicofactoren en beschermende factoren gelinkt. De risicofactoren remmen de motivatie van jongeren en de beschermende factoren stimuleren de motivatie van jongeren. Wanneer jongeren het gevoel hebben dat hun ouders en leraren vertrouwen hebben in hun capaciteiten en vooruitgang, stimuleert dit de motivatie. Deze stimulans behoort dus tot de beschermende factoren (Meire,

z.j.). Daarnaast is het belangrijk dat de nadruk niet alleen ligt op de schoolprestaties en de cognitieve prestaties, maar ook op de non-cognitieve prestaties, zoals nieuwsgierigheid, motivatie, ondernemendheid en zelfinzicht (Jolles, 2011).

Wat zegt de literatuur over het ontstaan van zelfvertrouwen bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?

De onderzoekers hebben geconcludeerd dat zelfvertrouwen ontstaat door middel van het zelfbeeld en het zelfbesef. Ervaringen vanuit de jeugd zijn bepalend voor het zelfbeeld. Het zelfbeeld, wat ontstaat door positieve ervaringen, is nodig om tot de eigen identiteit te komen. Een positief zelfbeeld leidt tot veel zelfvertrouwen (Peters, 2016). Daarnaast ontstaat zelfvertrouwen door zelfbesef. Zelfbesef houdt in dat jongeren begrijpen dat bepaalde reacties invloed hebben op de omgeving. Hierdoor komen zij erachter dat zij iets kunnen en dit geeft hen zelfvertrouwen (Peters, 2016). Jongeren hebben zelfvertrouwen wanneer zij plezier hebben in hun eigen prestaties en wanneer hechtingsfiguren hen het gevoel geven ertoe te doen en dat zij de moeite waard zijn (Peters, 2016).

3. Methode van onderzoek

In dit hoofdstuk wordt beschreven op welke wijze dit onderzoek wordt uitgevoerd en waarom. In paragraaf 3.1 wordt de methode van het onderzoek beschreven. In paragraaf 3.2 worden de populatie en de steekproef beschreven. In paragraaf 3.3 komt het instrument aan bod. In paragraaf 3.4 is de procedure van dit onderzoek te lezen. In paragraaf 3.5 komt de betrouwbaarheid van het onderzoek ter sprake, in paragraaf 3.6 wordt de validiteit van het onderzoek besproken en tot slot in paragraaf 3.7 zijn de ethische overwegingen met betrekking tot dit onderzoek te lezen.

3.1 Onderzoeksmethode

Dit onderzoek betreft een kwalitatief onderzoek. Hier is voor gekozen, omdat dit onderzoek bestaat uit een kleine populatie. Door middel van dit kwalitatieve onderzoek is er de mogelijkheid om dieper in te gaan op informatie. Migchelbrink (2009) beschrijft dat het uitgangspunt is dat er geen eenduidige enkelvoudige werkelijkheid bestaat. Hij beschrijft dat de kwalitatief onderzoeker zich primair tot taak stelt om inzicht te krijgen in hoe mensen de werkelijkheid ervaren en beleven. Volgens Heerink, Pinkster en van der Werf (2013) zijn voorbeelden van kwalitatief onderzoek, literatuuronderzoek en interviews. Door gebruik te maken van literatuuronderzoek en interviews haal je veel informatie boven water, maar geen cijfermatige gegevens. Door in dit onderzoek gebruik te hebben gemaakt van literatuur en de interviews die afgenomen zijn met de respondenten, is er dus informatie verzameld op kwalitatief gebied.

In dit onderzoek wordt gekeken naar de mogelijkheden en beperkingen van het traject "Horizonverbreding" binnen de weekendschool "Toppers op Zondag". Daarbij wordt gekeken naar de opleidings-/beroepskeuze, de motivatie en het zelfvertrouwen van de jongeren. Door middel van interviews is hier in dit onderzoek antwoord op gegeven. Ook is in dit onderzoek literatuur geraadpleegd over de leeftijd waarop jongeren "rijp" zijn om na te denken over hun toekomstige beroepskeuze en het ontstaan van zelfvertrouwen en motivatie.

3.2 Onderzoekspopulatie en de steekproef

De populatie van dit onderzoek bestaat uit jongeren die in Hengelo, Enschede en Almelo deel hebben genomen aan het traject "Horizonverbreding" van de weekendschool "Toppers op Zondag" in Twente. In dit onderzoek zijn drie jongeren en hun ouders uit Hengelo, drie jongeren en hun ouders uit Enschede en drie jongeren en hun ouders uit Almelo geïnterviewd. De interviews zijn afgenomen met de jongeren die in 2011 deel hebben genomen aan de weekendschool. Deze jongeren waren in 2011 rond de leeftijden van tien tot en met twaalf jaar. Nu waren de jongeren rond de leeftijden vijftien tot en met zeventien jaar. Gezien de tijd die voor dit onderzoek stond is besloten om een selecte steekproef uit te voeren. Bij deze selecte steekproef zijn eenheden uit de populatie gekozen, die in 2011 deel hebben genomen aan de weekendschool. De jongeren uit het schooljaar van 2011 hebben destijds ook meegedaan aan het onderzoek van de weekendschool dat uitgevoerd werd door Saxion. In dit onderzoek zijn dezelfde jongeren benaderd als in het onderzoek van 2011, zodat er een vergelijking gedaan kan worden, wanneer men dat wil.

3.3 Instrument

In dit onderzoek is gebruik gemaakt van de dataverzamelmethode “semigestructureerd interview”, (deze is te vinden in bijlage drie en vier) om zo verdieping te krijgen in de informatie die nodig is om de hoofdvraag te beantwoorden. Hierbij waren de meningen/opvattingen, begrip en interpretatie van de respondenten erg belangrijk. Met de interviews was er de mogelijkheid om door te vragen, waardoor meer informatie te verkrijgen was. Interviews worden vaak in tweegesprekken uitgevoerd, maar het kan ook in groepsvorm. In dit onderzoek is met de desbetreffende respondenten een mondeling tweegesprek plaatsgevonden. In dit onderzoek zijn de twee onderzoekers beiden bij alle interviews aanwezig geweest. Eén onderzoeker heeft de vragen gesteld en de ander heeft de grenzen bewaakt, zodat er in het interview niet van het onderwerp werd afgeweken.

Op de drie onderstaande deelvragen is antwoord gegeven door middel van literatuuronderzoek. Hiervoor zijn verschillende documenten geraadpleegd.

1. Wat zegt de literatuur over de leeftijd waarop jongeren "rijp" zijn om na te denken over hun toekomstige opleidings-/beroepskeuze?
2. Wat zegt de literatuur over het ontstaan van motivatie bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?
3. Wat zegt de literatuur over het ontstaan van zelfvertrouwen bij jongeren wat betreft opleidings-/beroepskeuze?

Op de deelvraag “Wat voor invloed heeft, volgende de jongeren, deelname aan de weekendschool gehad kijkende naar de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?” is antwoord gegeven door drie jongeren uit Hengelo, drie uit Enschede en drie uit Almelo.

Voor deze interviewvragen is een operationaliseringsschema ontworpen dat voortkomt uit het theoretisch kader. Dit schema is te vinden in bijlage 1.

Op de deelvraag “Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool gehad kijkende naar de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen van hun kinderen?” is antwoord gegeven door drie ouders uit Hengelo, drie ouders uit Enschede en drie ouders uit Almelo. Voor deze interviewvragen is een operationaliseringsschema ontworpen die voortkomt uit het theoretisch kader. Dit schema is te vinden in bijlage 2.

3.4 Procedure

In de eerste vier weken van het onderzoek is aandacht besteed aan de aanleiding, doelstelling, hoofd- en deelvragen. Tussentijds zijn er besprekingen geweest met de opdrachtgevers om informatie te verzamelen voor de aanleiding, doelstelling, hoofd- en deelvragen. Er is aandacht besteed aan het schrijven van het theoretische kader. De onderzoekers werden begeleid door een intervisiedocent, de opdrachtgevers van de weekendschool en door medestudenten.

In de weken daarna is aandacht besteed aan het goed formuleren van de interviewvragen en het operationaliseringsschema. Om een goede kwaliteit van vragen te waarborgen hebben de onderzoekers feedback gevraagd over de interviewvragen aan medestudenten, de opdrachtgevers en de docent. Voordat de interviewvragen waren goedgekeurd hebben de opdrachtgevers telefonisch contact gehad met de ouders en kinderen, omdat zij een bepaalde relatie met hen hadden en dit de kans vergrootte dat de kinderen en hun ouders zouden deelnemen aan het onderzoek. De opdrachtgevers hadden aan de ouders en kinderen doorgegeven dat de onderzoekers nogmaals gingen bellen om een concrete afspraak te maken. Op het moment dat de interviewvragen goed geformuleerd waren zijn afspraken gemaakt voor het afleggen van de interviews met de kinderen en hun ouders.

De onderzoekers hebben bij de respondenten thuis geïnterviewd, omdat dit een veilige omgeving was voor hen en zij dan niet zover hoefden te reizen. Tijdens de interviews stelden de onderzoekers zich voor, vroegen toestemming om de interviews op te nemen en legden de procedure uit.

Nadat de interviews waren afgenomen werden de interviews uitgewerkt en gelabeld, ondertussen werd er aandacht besteed aan het theoretische kader. Tussentijds zijn de resultaten, conclusies en aanbevelingen voor feedback gestuurd naar de docent en de opdrachtgevers om op die manier een consistent geheel te krijgen.

3.5 Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen is gebruik gemaakt van feedback. Deze feedback komt van de intervisiedocent, medestudenten en de opdrachtgevers.

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen is er rekening gehouden met een aantal maatregelen en activiteiten.

1. Nauwkeurig en zorgvuldig werken. Volgens Migchelbrink (2009) is nauwkeurig en zorgvuldig werken belangrijk om te voorkomen dat zaken verloren gaan en te bevorderen dat de observaties feitelijk beschreven worden en vervolgens objectief worden verwerkt.
In dit onderzoek is het nauwkeurig en zorgvuldig werken gerealiseerd, doordat de interviews, met toestemming van de respondenten zijn opgenomen. Daarnaast zijn de antwoorden op de interviewvragen uitgewerkt in een Word bestand. Na de uitwerking zijn de uitkomsten van de afgenomen interviews in een overzichtelijk tabel gezet, dit is het labelschema. Het is een overzichtelijk tabel doordat is gewerkt met labels, fragmentnummers en fragmenten.
Bevindingen die gedaan zijn werden tijdens dit onderzoek allemaal bewaard, zodat er altijd materiaal terug gevonden kon worden. Deze bevindingen werden opgeslagen op de computer en op USB sticks en deze zijn op te vragen door de beoordelaars.
2. Zelfcontroles inbouwen. Tijdens de interviews waren de onderzoekers attent op suggestieve vragen. De onderzoekers zijn onbevooroordeeld gestart met de interviews door opvattingen, meningen, voorkeuren en dergelijke met elkaar te bespreken om zo de kans te verkleinen dat deze een rol gaan spelen tijdens het afnemen van de interviews of het verwerken van de verkregen informatie uit de interviews (Migchelbrink, 2009).
3. Inhoudscontrole. Volgens Migchelbrink (2009) heeft validiteit in vragenlijsten alles te maken met de manier waarop belangrijke begrippen zijn geoperationaliseerd. In dit onderzoek heeft de operationalisering meerdere controles gehad van de intervisiedocent, de opdrachtgever en de medestudenten van de onderzoekers. De onderzoekers hebben zelf ook controles uitgevoerd aan de hand van literatuur of de gekozen operationalisering alle mogelijke gevallen dekt.
4. Triangulatie. Er is gebruik gemaakt van triangulatie om de validiteit en betrouwbaarheid van de verkregen gegevens te ondersteunen. Er is op zoek gegaan naar overeenstemming tussen de gegevens die uit de interviews van ouders en jongeren kwamen. Hierdoor is hetzelfde onderwerp langs twee perspectieven onderzocht (Migchelbrink, 2009).

3.6 Validiteit

Validiteit is een belangrijk begrip binnen het praktijkgerichte onderzoek. Het houdt in dat de kennis en resultaten die in een onderzoek opgedaan worden betrouwbaar en geloofwaardig zijn. De verzamelde gegevens en resultaten worden gespiegeld aan de werkelijkheid en dit moet kloppen (Migchelbrink, 2009). Door gebruik te maken van semigestructureerde interviews is onderzocht hoe de deelgenomen jongeren van de weekendschool de effecten hebben ervaren met betrekking tot hun opleidings-/beroepskeuze, hun motivatie en hun zelfvertrouwen. Het stellen van de juiste vragen is relevant voor de validiteit.

Volgens Migchelbrink (2009) kon de validiteit van dit onderzoek positief beïnvloed worden door het ontwikkelen van een meetinstrument, in dit geval de semigestructureerde vragenlijst. Verder is er gebruik gemaakt van verschillende databronnen en verschillende dataverzamelingstechnieken. Ook het onderzoek van 2011 is gebruikt voor de consistentie, zodat begrippen dezelfde definitie zouden hebben. In dit onderzoek is het operationaliseringsschema gemaakt aan de hand van het operationaliseringsschema van het onderzoek van 2011. Hierdoor komen dezelfde begrippen naar voren die ook weer terug te vinden zijn in het theoretisch kader. Er is daardoor op verschillende manieren informatie verkregen. Dit heeft de validiteit van het onderzoek versterkt, omdat nog steeds gecontroleerd kan worden of het goede is gemeten.

De kans op een verkeerde interpretatie in het onderzoek is verkleind, doordat de definities in de interviewvragen zijn gedefinieerd. In de interviews is doorgevraagd om een zo duidelijk mogelijk beeld te krijgen van de informatie van de respondenten.

De begrippen in de interviewvragen zijn helder omschreven, doordat de interviewvragen eerst met proefpersonen zijn afgenomen, in de leeftijden van de onderzochte doelgroep. Op die manier was er een beeld gevormd van de interpretatie van de interviewvragen (Migchelbrink, 2009).

3.7 Ethische overwegingen

In dit onderzoek zijn ethische overwegingen gedaan die vooral betrekking hadden op de respondenten. Een belangrijke overweging was dat de respondenten anoniem bleven in het uitschrijven en het labelen van de interviews. De deelname van de respondenten was vrijwillig. De uitspraken van de respondenten konden niet worden teruggeleid naar de respondenten. Er werd ook gevraagd aan de respondenten of zij interesse hadden in de uiteindelijke conclusies en aanbevelingen. De respondenten toonden interesse en hebben daarom via de mail het bachelor rapport toegestuurd gekregen door de onderzoekers.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten die verzameld zijn weergegeven. De resultaten zijn tot stand gekomen doordat de onderzoekers gebruik hebben gemaakt van het operationaliseringsschema om de interviewvragen te maken en de interviews af te nemen. Nadat de interviews zijn afgenomen is er gebruik gemaakt van labelschema's om de resultaten duidelijk en overzichtelijk te zien, zie hiervoor bijlage vijf en zes.

De interviews zijn afgenomen met de jongeren en hun ouders die in 2011 deel hebben genomen aan de weekendschool. Deze jongeren waren in 2011 rond de leeftijden tien tot en met veertien jaar. Nu zijn de jongeren rond de leeftijden van vijftien tot en met zeventien jaar.

In paragraaf 4.1 worden de resultaten die voort zijn gekomen uit de interviews met de jongeren beschreven. In paragraaf 4.2 worden de resultaten die voort zijn gekomen uit de interviews met de ouders beschreven.

4.1 Resultaten interview jongeren

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag: *“Wat voor invloed heeft, volgens de jongeren, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?”* beschreven.

Opleidings-/beroepskeuze

Voor- en nadelen zelf ontdekken

Veel jongeren hebben zelf de voor- en nadelen ontdekt van een beroep. *“Nee, ze hebben gewoon verteld wat zij in het beroep deden. Verder moest je de voor- en nadelen zelf ontdekken denk ik”.*

Nieuwe beroepen ontdekt

Veel jongeren hebben nieuwe beroepen ontdekt waarvan ze niet wisten dat deze beroepen bestonden. Ook hebben een paar jongeren beroepen ontdekt die niet voor later zijn. *“Ja het was vooral heel gezellig eigenlijk wel en we gingen gewoon bij beroepen kijken waar je normaal niet over nadenkt”.*

Opleidings-/beroepskeuze niet door de weekendschool

Veel jongeren hebben hun keuze niet gemaakt door de weekendschool. *“Nee, dat heeft verder geen invloed gehad om keuzes die ik heb gemaakt. Gewoon iets leuks wat ik heb gedaan, meer niet”.*

Meer motivatie door de weekendschool voor opleidings-/beroepskeuze

Iets minder dan de helft van de jongeren gaven aan dat de weekendschool hun heeft gemotiveerd om de opleiding of beroepskeuze te maken.

Opleidings-/beroepskeuze gemaakt door de weekendschool

Iets minder dan de helft van de jongeren denkt wel dat de weekendschool geholpen heeft aan de opleiding of beroepskeuze. *“Ja, dat heeft me heel erg geholpen en ik ben ook blij dat ik deze opleiding heb gekozen”.*

Inzicht voordelen beroepen

Weinig jongeren hebben inzicht gekregen in de voordelen van de beroepen.

Motivatie

Eigen keuze voor weekendschool

Alle jongeren gaven aan dat zij zelf de keuze hadden gemaakt om naar de weekendschool te gaan door hun intrinsieke motivatie.

Ontdekken beroepen

De meeste jongeren meldden zich aan bij de weekendschool om beroepen te ontdekken. *“Ja net wat ik zeg dat je allerlei verschillende dingen gaat doen. Ja, je ging allemaal zelfs dan naar het café en dat soort dingen”.*

Voor beroepskeuze

Iets minder dan de helft van de jongeren meldden zich aan bij de weekendschool om een opleidings-/beroepskeuze te ontdekken.

Goede ervaring voor later

Weinig jongeren gaven aan dat ze deelnamen aan de weekendschool voor een goede ervaring voor later. *“Het leek me gewoon leuk om te doen om het te ervaren. Goede ervaring voor later zeg maar”.*

Leuke ervaring

Daarnaast gaven weinig jongeren aan dat ze deelnamen aan de weekendschool voor een leuke ervaring. *“Het is niet perse dat ik beroepen ofzo wilde ontdekken of wilde kijken wat ik later wilde doen. Ik hoorde wat we daar gingen doen en dat leek me gewoon leuk om te doen”.*

Vriendinnen gingen naar de weekendschool

Er waren zeer weinig jongeren die intrinsiek gemotiveerd waren, omdat ze het plezierig vonden dat vriendinnen ook deelnamen aan de weekendschool.

Extra uitdaging

Er waren ook zeer weinig jongeren die de weekendschool zagen als een extra uitdaging. *“Als extra uitdaging denk ik of in ieder geval om te zien hoe dingen gaan”.*

Zelfvertrouwen

Assertiviteit

Over het zelfvertrouwen in relatie tot de weekendschool kwam vaak naar voren dat de jongeren beter hebben geleerd om te gaan met andere jongeren. Ook met jongeren die heel anders zijn dan zij, bijvoorbeeld jongeren uit andere culturen. Meer dan de helft van de jongeren gaf aan dat ze assertiever zijn geworden door praten en durven vragen te stellen en dit ook mede door de begeleiding. De helft van de jongeren waren positief over de begeleiding. *“Euhm, ja ze zeiden altijd van kom op je kan het wel, doe het, het lukt je wel enzo. Ik ben niet zo goed in tekenen en toen zeiden ze, gewoon doen doe, doe, doe, doe en ja dat hielp wel”.*

Zelfvertrouwen positief beïnvloed

De weekendschool heeft bij de meeste jongeren het zelfvertrouwen positief beïnvloed. *“Ja, we moesten soms wel dingen presenteren en dat helpt natuurlijk wel mee en je moest veel zelf doen”.*

Omgang met anderen

De weekendschool heeft bij de meeste jongeren de omgang met anderen gestimuleerd.

Zicht op eigen kwaliteiten

Iets minder dan de helft van de jongeren hebben inzicht gekregen in hun eigen mogelijkheden. *“Nou, we gingen toen een keer naar een bedrijf waar je dan heel veel administratieve kanten leert kennen zeg maar, en dat sprak me heel erg aan”.*

Positief over begeleiding

De helft van de jongeren waren positief over de coaches.

Niet bewust mee bezig geweest

Er waren weinig jongeren die bewust met het zelfvertrouwen bezig zijn geweest.

Kwaliteiten/valkuilen niet ingezien

Er waren weinig jongeren die geen kwaliteiten van zichzelf hebben ingezien.

Beroepen die niet/wel bij mij passen

Er waren weinig jongeren die beroepen hebben gezien die bij hun passen.

Praten en durven vragen te stellen

Er waren weinig jongeren die hebben geleerd om meer vragen te stellen en te praten met jongeren uit andere culturen.

Valkuilen ingezien

Er waren zeer weinig jongeren die valkuilen van zichzelf hebben ingezien.

Activiteiten lagen niet bij mij

Er waren ook zeer weinig jongeren die de activiteiten niet bij hem of haar vonden passen.

4.2 Resultaten interview ouders

In deze paragraaf worden de resultaten van de deelvraag: *“Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen van hun kinderen?”* beschreven.

Opleidings-/beroepskeuze

Toekomstbeeld voor weekendschool niet bekend

Veel ouders gaven aan dat het toekomstbeeld van hun kind, voordat zij aan de weekendschool deelnamen niet bekend was.

Duidelijk beeld, later door de weekendschool

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat hun kinderen een duidelijker beeld over hun toekomst kregen door de weekendschool.

Invloed weekendschool (bouwsteentje)

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat de weekendschool een bouwsteentje was in het proces. *“Altijd een stukje, een bouwsteentje. Alles heeft invloed”.*

Geen duidelijk toekomstbeeld

Weinig ouders gaven dat ze geen duidelijk toekomstbeeld hebben van hun kind.

Toekomstbeeld bekend voordat de jongeren deelnamen aan de weekendschool

Zeer weinig ouders gaven aan dat het toekomstbeeld van hun kind al bekend was voordat hun kind deelnam aan de weekendschool.

Duidelijk door middelbare school

Ook zeer weinig ouders gaven aan dat het toekomstbeeld van hun kind pas kwam op de middelbare school. *“Het werd niet heel strikt van nou ik ga die kant op. Dat weet ze eigenlijk pas sinds de 2^e van de middelbare school”.*

Motivatie

Ging met veel plezier

De jongeren gingen volgens veel ouders met veel plezier naar de weekendschool.

Ouders enthousiast

Veel ouders waren enthousiast over het idee dat hun kind naar de weekendschool kon gaan.

Ouders laten kind vrij

Iets minder dan de helft van de ouders lieten hun kind vrij in de keuze om naar de weekendschool toe te gaan.

Motivatie nam na een tijd af

Weinig ouders gaven aan dat de motivatie van hun kinderen na een tijdje afnam. *“Halverwege het traject wist ze al wat ze wou”.*

Motivatie was wisselend

Zeer weinig ouders gaven aan dat de motivatie van hun kinderen wisselend was.

Extra uitdaging

Zeer weinig ouders wisten dat de motivatie van hun kind afnam, omdat ze weer een nieuwe uitdaging nodig heeft.

Plichtsgevoel (contract)

Er waren zeer weinig ouders die aangaven dat het een soort plichtsgevoel was om naar de weekendschool te gaan. *“Je moest een soort van een contractje tekenen dat je vanaf het begin tot het eind aanwezig moest zijn.”*

Zelfvertrouwen

Assertiever geworden

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat hun kinderen door de weekendschool assertiever zijn geworden. *“Volgens mij wel in de vorm van het sociaal functioneren, dat stukje. Ze moesten iets samen doen, het samenwerken daar heeft ze zich wel ontwikkeld”.*

Zelfverzekerder geworden

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat hun kinderen door de weekendschool zelfverzekerder zijn geworden.

Weekendschool had invloed

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat de weekendschool een bijdrage heeft geleverd aan het zelfvertrouwen.

Geen effect op het zelfvertrouwen

Iets minder dan de helft van de ouders gaven aan dat de weekendschool geen bijdrage heeft geleverd aan het zelfvertrouwen van hun kinderen. *“Ik denk dat de termijn te kort is en je zit iedere keer op een zondag, dus het is ook een beetje een uitje”.*

Zicht op eigen mogelijkheden door de weekendschool

Er waren weinig ouders die een ontwikkeling hebben gezien bij hun kinderen terwijl zij deelnamen aan de weekendschool.

Assertiviteit geen invloed

Weinig ouders hebben aangegeven dat de weekendschool invloed heeft gehad op de assertiviteit van hun kind.

Bewuste ontwikkeling

Weinig ouders hebben een bewuste ontwikkeling gezien bij hun kinderen terwijl zij deelnamen aan de weekendschool.

5. Conclusies

In dit hoofdstuk worden de hoofd- en deelvragen beantwoord. Dit wordt gedaan door de theorie te koppelen aan de verzamelde resultaten. In paragraaf 5.1 worden de deelvragen beantwoordt. In paragraaf 5.2 wordt vervolgens het antwoord op de hoofdvraag gegeven. Vervolgens paragraaf 5.3, hierin worden aanbevelingen gedaan en in paragraaf 5.4 staan de sterktes en zwaktes van het onderzoek beschreven. In paragraaf 5.5 wordt als afsluiting de discussie beschreven.

5.1 Conclusie deelvragen

Wat voor invloed heeft, volgens de jongeren, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?

Opleidings-/beroepskeuze

Uit de literatuur blijkt dat de leeftijd van twaalf tot en met zestien jaar de geschikte leeftijd is waarop jongeren "rijp" zijn om na te kunnen denken over hun toekomstige beroepskeuze (Disselhorst, 2014). Uit de resultaten is gebleken dat de jongeren de voor- en nadelen van de beroepen zelf moesten ontdekken. Vaak maken jongeren in deze leeftijd onbewust en ondoordacht keuzes door het gebrek aan vaardigheid tot zelfreflectie (Meijers, Kuijpers en Bakker, 2006). Het is dus belangrijk dat er in deze leeftijdsklasse zelfreflectie plaats vindt, ook omdat jongeren vanaf hun vijftiende levensjaar hersenstructuren ontwikkelen die te maken hebben met het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten (Jolles, 2011). Uit de resultaten komt dat de jongeren nieuwe beroepen hebben ontdekt, maar omdat de jongeren nog geen vaardigheid hebben tot zelfreflectie, maken zij onbewust en ondoordacht keuzes, omdat hun hersenstructuren nog niet helemaal ontwikkeld zijn. Dit maakt dat de meeste jongeren hun opleidings-/beroepskeuze niet door de weekendschool hebben gemaakt.

Motivatie

De literatuur vertelt dat vooral de motivatie van buitenaf jongeren aanspoort om intrinsiek gemotiveerd te raken. Uit de resultaten van de interviews blijkt dat alle jongeren zelf hebben gekozen om deel te nemen aan de weekendschool. Dit betekent dus dat zij intrinsiek gemotiveerd waren. Daarnaast kwam uit de resultaten dat jongeren extrinsiek gemotiveerd raken, doordat zij naar bedrijven gingen om beroepen te ontdekken en voor hun toekomstige beroepskeuze. De theorie van Jolles (2011) kan hieraan gelinkt worden, hij zegt dat het brein het machientje is dat leren mogelijk maakt en de omgeving moet zorgen dat dat machientje gaat draaien. Daarnaast is de nadruk op de prestaties, zoals nieuwsgierigheid, motivatie, ondernemendheid en zelfinzicht belangrijk, om de motivatie van de jongeren te blijven stimuleren (Jolles, 2011).

Zelfvertrouwen

De literatuur zegt dat het zelfbeeld ontstaat door positieve ervaringen en een positief zelfbeeld, dit leidt tot veel zelfvertrouwen (Peters, 2016). Uit de resultaten is gebleken dat het zelfvertrouwen positief wordt beïnvloedt, doordat de jongeren moesten presenteren (ervaring opdoen) en doordat ze hen bij de weekendschool zelf dingen hebben laten uitvinden en je de verantwoordelijkheid gaven.

Uit de resultaten komt ook dat de jongeren nieuwe mensen leerden kennen met andere culturen en in een andere omgeving. Zij hebben destijds ervaren hoe zij daarmee moesten communiceren. Over de begeleiding spreken zij ook positief. De begeleiding heeft hen goed geholpen en positief benaderd tijdens het uitvoeren van de opdrachten. Hierdoor gingen veel jongeren met plezier naar de weekendschool. Uit de literatuur blijkt dat jongeren zelfvertrouwen hebben wanneer zij plezier hebben in hun eigen prestaties en wanneer hechtingsfiguren hen het gevoel geven ertoe te doen en de moeite waard te zijn (Peters, 2016).

Wat voor invloed heeft, volgens de ouders, deelname aan de weekendschool gehad met betrekking tot de opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen van hun kinderen?

Opleidings-/beroepskeuze

Uit de literatuur blijkt dat de leeftijd van twaalf tot en met zestien jaar de geschikte leeftijd is waarop jongeren "rijp" zijn om na te kunnen denken over hun toekomstige beroepskeuze (Disselhorst, 2014). Het is belangrijk dat er in deze leeftijdsklasse zelfreflectie plaats vindt, ook omdat jongeren vanaf hun vijftiende levensjaar hersenstructuren ontwikkelen die te maken hebben met het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten (Jolles, 2011). Uit de resultaten blijkt dat ouders, voordat hun kinderen naar de weekendschool gingen, zij nog niet wisten wat hun kind later zou gaan doen. Het toekomstbeeld van het kind was ook na de weekendschool bij weinig ouders bekend. Dit wordt gelinkt aan de theorie van Jolles (wat hierboven benoemd is) over de ontwikkeling van de hersenstructuren die dan nog niet in staat zijn om keuzes te maken en prioriteiten te stellen.

Motivatie

De literatuur vertelt dat vooral de motivatie van buitenaf jongeren aanspoort om intrinsiek gemotiveerd te raken. Uit de resultaten van de ouders kwam veel naar voren dat de ouders enthousiast waren dat hun kinderen naar de weekendschool gingen. Ouders waren ook enthousiast over de weekendschool, zij zagen de weekendschool als een "bouwsteentje", dit kan gezien worden als een extrinsieke motivatie. Daarnaast zagen ouders ook dat hun kinderen met veel plezier naar de weekendschool gingen, dit behoort tot de intrinsieke motivatie. Jolles (2011) zegt dat het brein het machientje is dat leren mogelijk maakt en de omgeving moet zorgen dat dat machientje gaat draaien. De ouders houden het machientje draaiend, doordat zij enthousiast zijn over de weekendschool.

Zelfvertrouwen

De literatuur zegt dat het zelfbeeld ontstaat door positieve ervaringen, een positief zelfbeeld leidt tot veel zelfvertrouwen (Peters, 2016). Vanuit de resultaten beschrijven weinig ouders dat hun kind assertiever en zelfverzekerder is geworden. Het effect van de weekendschool op het zelfvertrouwen wordt minimaal benoemd.

5.2 Conclusie hoofdvraag

In deze paragraaf zal er een antwoord gegeven worden op de hoofdvraag van dit onderzoek “Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van het traject “Horizonverbreding” binnen de weekendschool “Toppers op Zondag” in Twente wat betreft de aspecten opleidings-/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen?” Hierin zal de theorie aan de praktijk gekoppeld worden. Er zal eerst antwoord worden gegeven op het aspect opleidings-/beroepskeuze, vervolgens op motivatie en tot slot op het zelfvertrouwen

Opleidings-/beroepskeuze

Het accent moet niet liggen op de beroepskeuze vanaf tien jaar, omdat de ontwikkelingsfase van de jongeren dan nog niet zover is. Zoals Jolles (2011) zegt ontwikkelen de hersenstructuren die te maken hebben met het maken van keuzes (opleidings-/beroepskeuze) en het stellen van prioriteiten pas vanaf het vijftiende levensjaar. Dit is een beperking van de weekendschool.

Motivatie

De weekendschool motiveert jongeren extrinsiek doordat zij met de jongeren naar bedrijven gaan om beroepen te ontdekken. De weekendschool zorgt er dus voor dat het machientje van het brein van de jongeren gaat draaien, ook door de nadruk op de prestaties, zoals nieuwsgierigheid, motivatie, ondernemendheid en zelfinzicht te leggen. Zo wordt de motivatie van de jongeren gestimuleerd (Jolles, 2011). Het accent moet dus liggen op de extrinsieke motivatie, dit is een mogelijkheid van de weekendschool.

Zelfvertrouwen

De weekendschool beïnvloedt het zelfvertrouwen van de jongeren positief door het presenteren, het krijgen van verantwoordelijkheden, de omgang met andere culturen en de positieve benadering van de coaches tijdens het uitvoeren van de opdrachten. Uit de literatuur blijkt ook dat jongeren zelfvertrouwen hebben wanneer zij plezier hebben in hun eigen prestaties en wanneer hechtingsfiguren hen het gevoel geven ertoe te doen en de moeite waard te zijn (Peters, 2016). De positieve benadering van de coaches levert hier een bijdrage aan. Dit is een mogelijkheid van de weekendschool.

5.3 Aanbevelingen

Aanbeveling 1: Het onderwijsprogramma van de weekendschool “Toppers op Zondag” aanpassen op de ontwikkeling van het brein. Zoals Jolles (2011) zegt, ontwikkelen de hersenstructuren die te maken hebben met het maken van keuzes (opleidings-/beroepskeuze) en het stellen van prioriteiten zich pas vanaf het vijftiende levensjaar.

Aanbeveling 2: De weekendschool kan de jongeren nog meer extrinsiek motiveren om het machientje in het brein te laten draaien door hen actief te laten deelnemen in de verschillende bedrijven waar zij op bezoek gaan.

Aanbeveling 3: De jongeren positief blijven benaderen om het zelfvertrouwen van de jongeren te blijven vergroten. Uit het onderzoek kwam naar voren dat de coaches de jongeren positief benaderden en dit een positieve uitwerking had op hun zelfvertrouwen en hun plezier in de weekendschool.

5.4 Sterktes en zwaktes van het onderzoek

Sterke punten

- + De respondenten hebben wij thuis opgezocht om de interviews af te nemen, dit maakt dat zij zich in een vertrouwde omgeving bevinden waardoor de omgeving niet van invloed kan zijn geweest.
- + Opdrachtgevers hebben goed geworven, waardoor het onderzoek een hoge respons had en dat draagt bij aan de betrouwbaarheid/validiteit van dit onderzoek.

Zwakke punten

- + Tijdens de interviews waren jongeren en ouders tegelijkertijd aanwezig. Zij kunnen elkaar beïnvloeden tijdens het beantwoorden van de vragen.
- + De respondenten hebben vijf jaar geleden deelgenomen aan het traject "Horizonverbreding". Hierdoor hadden de respondenten moeite om sommige vragen te beantwoorden, omdat zij zich niet veel meer konden herinneren van de weekendschool. Het aantal te gebruiken resultaten was hierdoor minder dan verwacht.
- + Dit onderzoek is niet generaliseerbaar voor jongeren van andere weekendscholen, omdat de onderzoekers geen kennis hebben, maar ook geen kennis hoefden te verwerven van andere weekendscholen.

5.5 Discussie

De weekendschool 'Toppers op Zondag' speelt een belangrijke rol in het maken van een opleidings-/beroepskeuze. Uit onderzoek van Meijers, Kuijpers en Bakker (2006) blijkt dat jongeren vaak onbewust en ondoordacht keuzes maken. Daarnaast vertonen jongeren korte termijngedrag als het gaat om het maken van keuzes. Er is voor dit gebrek aan vaardigheid tot zelfreflectie misschien een verklaring in cijfers: in 2014 had volgens Dienst Uitvoering Onderwijs 75.000 van de 200.000 studiekeizers zich een maand voor de deadline nog niet aangemeld voor een studie. Daarnaast ligt het percentage studenten dat hun studie vóór het tweede jaar afbreekt al jaren rond de 30 tot 35 procent. Genoeg redenen om jongeren vanaf het vijftiende levensjaar wat meer hulp te geven bij het maken van een goede keuze, omdat dan de hersenstructuren ontwikkeld zijn, met betrekking tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten (Jolles, 2011).

Veel respondenten gaven aan niet meer te weten bij welke beroepen ze geweest waren en of ze daarbij kwaliteiten of valkuilen van zichzelf hebben ontdekt. Ook uit interviews met ouders kwam naar voren dat kinderen niet bezig zijn geweest met een keuze voor later.

Volgens Meijers, Kuijpers en Bakker (2006) kunnen leerlingen beter een studie vinden die bij hen past, doordat ze reflecteren op hun eigen karaktereigenschappen en kwaliteiten. Hierdoor weten ze beter waar ze goed in zijn en wat ze leuk vinden.

Uit een onderzoek van Hodges en Clifton (2004) blijkt dat mensen die goed weten waar hun krachten liggen, beter weten wat ze willen, gemotiveerder in het leven staan en meer kans van slagen hebben hun doelen te bereiken.

Daarom kan het juist voor jongeren vanaf het zestiende levensjaar nuttig zijn om: 1. Bewust na te gaan wie ze zijn. 2. Bewust na te gaan wat hun talenten zijn en 3. Bewust na te gaan hoe zij die talenten succesvol in kunnen zetten in het studenten- en uiteindelijk werkende leven. Volgens Scheink en Scholten (2012) is het ook belangrijk dat men inzicht heeft in de voor- en nadelen van beroepen, beloningen, kansen en vooruitzichten op verschillende soorten werk.

Volgens de respondenten is er niet gesproken of geëvalueerd over de voor- en nadelen van de beroepen waar zij hebben gekeken. De weekendschool heeft veel aandacht besteed aan het ontdekken van vaardigheden en interesses wat passend is voor de leeftijd van tien tot en met veertien jaar. Toch is het voor de beroepskeuze belangrijk dat jongeren inzicht krijgen in de voor- en nadelen. Dit inzicht kunnen de jongeren verkrijgen vanaf het vijftiende levensjaar. Toch geven Scheink en Scholten (2012) aan dat dit wel belangrijk is, voor kinderen rond de tien tot en met twaalf jaar, rond deze leeftijd wordt er op de basisscholen aandacht besteed aan de middelbare schoolkeuze. Op de middelbare school dienen kinderen te kiezen voor een profielkeuze. Het is daarom belangrijk dat de interesses en de vaardigheden van de jongeren worden gestimuleerd. Jongeren raken hierdoor gemotiveerder voor bepaalde interesses en vaardigheden die richting een toekomstige opleidings-/beroepskeuze kunnen leiden.

Bovenstaande visie sluit ook aan bij baken één en twee van Welzijn Nieuwe Stijl, waarbij men afgaat op de vraag achter de vraag en waarbij men zich richt op de eigen kracht van de burger (Movisie, 2013). Baken één dat gaat over de vraag achter de vraag deze sluit aan bij de weekendschool "Toppers op Zondag", doordat kinderen hun interesses en vaardigheden ontwikkelen, voordat zij hun toekomstige keuzes kunnen maken. Baken twee, de eigen kracht van de burger is naar ons idee erg belangrijk, want wanneer er voorbij wordt gegaan aan de eigen kracht wordt het zelf oplossend vermogen van de leerlingen aanzienlijk minder. Hierdoor is het in de toekomst wellicht moeilijker om zelf keuzes te maken en belangrijke beslissingen te nemen.

Wij zijn van mening dat de weekendschool “Toppers op Zondag” zich goed richt op de extrinsieke motivatie “interesses en vaardigheden” van de jongeren tien tot en met veertien jaar. Wij vinden het jammer dat de weekendschool zich niet richt op de latere leeftijden, wanneer de hersenen zover zijn om eigen keuzes te maken, prioriteiten te kunnen stellen met de aangeleerde vaardigheden en in staat zijn tot zelfreflectie.

Literatuurlijst

Disselhorst, M. (2014). *De Ontwikkeling van Interesses in Bèta en een Opleidings- en Beroepskeuze*. Utrecht: Universiteit.

Encyclo. (2017). *Achterstandswijken*. Verkregen van <http://www.encyclo.nl/begrip/achterstandswijk>

Heerink, M., Pinkster, S. en Van der Werf, B. (2013). *Onderzoek in zorg en welzijn: een praktische inleiding*. Amsterdam: Pearson.

Hodges, T. D., en Clifton, D. O. (2004). *Strengths-based development in practice*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Hoek van Dijke, N. (2015). *Verkeerde studiekeuze jongeren*. Verkregen van <http://allesoverjongeren.nl/verkeerde-studiekeuze-jongeren/>

Imcweekendschool. (2016). *Over imc weekendschool*. Verkregen van <http://www.imcweekendschool.nl/over-imc-weekendschool>

Jolles, J. (2011). *Ellis en het verbreinen. Over hersenen, gedrag en cognitie*. Verkregen van <https://www.scholenmetsucces.nl/bijlagen/pdf/EllisJollesVerkort.pdf>

Jolles, J. (z.j.). *De leraar als motor*. Verkregen van <http://files.jellejolles.nl/150923EkkelboomAdamOwMagazPDF-kopie.pdf>

Kohnstamm, R. (2009). *Kleine ontwikkelingspsychologie het jonge kind*. Verkregen van <https://books.google.nl/books?id=dz8656YyJ6kC&pg=PA163&lpg=PA163&dq=ontwikkelingspsychologie+zelfvertrouwen&source=bl&ots=nlfT93h-2U&sig=LqcC06QIAONcS-PXiLHoCXxoAbY&hl=nl&sa=X&sqi=2&ved=0ahUKEwis1MDy-53QAhWqK8AKHaiODbgQ6AEIOjAF#v=onepage&q=ontwikkelingspsychologie%20zelfvertrouwen&f=false>

Krijnen, R. (2010). *Weekendschool opent deuren voor toekomstperspectief*. Verkregen van <http://www.landelijkeclientenraad.nl/magazine01/files/assets/basic-html/page18.html>

Meijers, F., Kuijpers, M., en Bakker, J. (2006). *Over leerloopbanen en loopbaanleren. Loopbaancompetenties in het (v)mbo*. Verkregen van https://www.bvekennis.nl/Bibliotheek/06-0324_leerloopbanen_en_loopbaanleren.pdf

Meire, M. (z.j.). *Motivatatie een leerling wil vertrouwen voelen*. Verkregen van <http://www.psycholooghengelo.nl/wp-content/uploads/Motivatatie-een-leerling-wil-vertrouwen-voelen.pdf>

Migchelbrink, F. (2009). *Praktijkgericht onderzoek in zorg en welzijn*. Amsterdam: SWP.

Movisie. (2013). *Al een gehoord van Welzijn Nieuwe Stijl?* Verkregen van [https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Factsheet_Clientenparticipatie_WNS%20\[MOV-1762981-0.1\].pdf](https://www.movisie.nl/sites/default/files/alfresco_files/Factsheet_Clientenparticipatie_WNS%20[MOV-1762981-0.1].pdf)

Parool. (2011). *Heleen Terwijn*. Verkregen van <http://www.parool.nl/amsterdam/heleen-terwijn~a3099823/>

Peters, M. (2016). *Een positief zelfbeeld stimuleren*. Verkregen van <http://www.anababa.nl/ontwikkeling/zelfbeeld/stimuleren>

- Peters, M. (2016). *Het zelfbeeld van je kind*. Verkregen van <http://www.anababa.nl/ontwikkeling/zelfbeeld>
- Peters, M. (2016). *Ontwikkeling kind*. Verkregen van <http://www.anababa.nl/ontwikkeling/kind/tussen-9-en-12-jaar>
- Qompas. (2016). *Informatie profielkeuze*. Verkregen van <https://profielkeuze.qompas.nl/informatie/profielen-en-vakken>
- Remmerswaal, J. (2015). *Begeleiden van groepen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.
- Scheink, N. en Scholten, L. (Januari, 2012). *Een onderzoek naar de invloed van het traject 'Horizonverbreding'*. Enschede: Saxion.
- Tieleman, M. (2007). *Levensfasen*. Boom Lemma: Den Haag.
- Tieleman, M. (2012). *Ontwikkelingspedagogiek*. Boom Lemma: Den Haag.
- Toppersopzondag. (2012). *Wat is de weekendschool?* Verkregen van <http://www.toppersopzondag.nl/>
- Toppersopzondag. (2012). *Werkwijze/visie*. Verkregen van <http://www.toppersopzondag.nl/index.php/werkwijze/visie>
- Van der Wulp, D. (2014). *Meer motivatie door meer autonomie*. Verkregen van <http://wjlernen.nl/motivatie-autonomie.php>
- Van Doorn, L. (2014). *Invloed van Motivatie op de Effectiviteit van „The Number Sense Game“*. Utrecht: Universiteit.
- Van Munster, C. (2015). *Reflecteren moet je leren*. Verkregen van <http://www.hetcoachlab.nl/single-post/2015/11/26/Reflecteren-moet-je-leren>

Bijlagen

Bijlage 1– Operationaliseringsschema jongeren

Kennismaking

- Inleiding interview
- Voorstelronde

Opleidings-/beroepskeuze

- Een duidelijk zelfbeeld
- Kennis van verschillende beroepen
- Verband tussen twee bovenstaande

Motivatie

- Motivatie vanuit zichzelf (intrinsiek)
- Motivatie vanuit een ander (extrinsiek)

Zelfvertrouwen

- Kwaliteiten
- Valkuilen
- Assertiviteit
- Zicht op eigen mogelijkheden / beperkingen

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname

Bijlage 2 – Operationaliseringsschema ouders

Kennismaking

- Inleiding interview
- Voorstelronde

Opleidings-/beroepskeuze

- Duidelijk zelfbeeld
- Kennis verschillende beroepen
- Ontwikkeling kind in het maken van opleidings-/beroepskeuzes

Motivatie

- Motivatie vanuit zichzelf (intrinsiek)
- Motivatie vanuit een ander (extrinsiek)
-

Zelfvertrouwen

- Assertiviteit
- Ontwikkeling kind

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname

Bijlage 3 – Lege semigestructureerde interviews kinderen

Kennismaking

- Inleiding interview

Opleidings-/beroepskeuze

- Wat heb je aan de weekendschool gehad?
- Hoe heeft de weekendschool jou geholpen bij jouw opleidings-/beroepskeuze?
- Heb je bij de weekendschool beroepen ontdekt waarvan je niet wist dat je ze leuk vond? Zo ja welke? Heeft dat invloed gehad op jou opleiding of beroepskeuze?
- Heb je bij de weekendschool beroepen ontdekt waarvan je niet wist dat ze bestonden? Zo ja welke? Heeft dat invloed gehad op jou opleiding of beroepskeuze?
- Heb jij inzicht gekregen in de voor- en nadelen van de beroepen?
- In welk beroep zou jij later graag willen werken?
- Heb jij voor jezelf het idee dat je meer motivatie hebt voor het beroep dat je wilt gaan doen door de weekendschool? Waarom wel/niet?

Motivatie

- Wat is de reden dat jij naar de weekendschool ging?
- Wie dachten allemaal met jou mee in de keuze voor de weekendschool?
- Wat maakte precies dat jij besloot naar de weekendschool te gaan?

Zelfvertrouwen

- Waar ben je goed in? Hoe goed ben je daarin? Kun je daar iets over uitleggen?
- Hoe heeft de weekendschool jou geholpen om te ontdekken waar jij goed in bent?
- Hoe heeft de weekendschool jou geholpen te ontdekken waar je minder sterk in bent?
- Wat heb je op de weekendschool geleerd over de omgang met andere kinderen/mensen? Zo ja waar merk je dat aan?
- Hoe werd er op de weekendschool aandacht besteedt aan jouw zelfvertrouwen? Zo ja, heeft jou dat geholpen? Zo nee, wat had jou dan wel kunnen helpen?

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname
- Interesse voor resultaten?

Bijlage 4 - Lege semigestructureerde interviews ouders

Kennismaking

- Inleiding interview

Opleidings-/beroepskeuze

- Hoe dacht u over de toekomst van uw kind voor de weekendschool?
- Hoe denkt u nu over de toekomst van uw kind?
- Hoe heeft de weekendschool deel uitgemaakt op de opleidings-/beroepskeuze van uw kind?

Motivatie

- Met hoeveel plezier ging uw kind altijd naar de weekendschool, op een schaal van 1 tot en met 10? Waarom?
- Wie dachten allemaal met uw kind mee in de keuze voor de weekendschool? Waarom?
- Wat maakte dat u graag wilde dat uw kind naar de weekendschool ging?
- Wat was de reden dat uw kind naar de weekendschool ging?

Zelfvertrouwen

- Welk effect heeft volgens u de weekendschool op het zelfvertrouwen van uw kind gehad?
- Welk effect heeft volgens u de weekendschool op de ontwikkeling van uw kind gehad?
- Heeft de weekendschool uw kind geholpen in de omgang met andere kinderen/mensen? Zo ja, waar merk je dat aan?

Afsluiting

- Ruimte voor vragen / mededelingen
- Bedanken voor deelname
- Interesse voor resultaten?

Bijlage 5 - Labelschema jongeren

Hoofdlabel	Sub label	Fragmentnummer	Fragment
Opleidings- /beroepskeuze	Opleidings- /beroepskeuze gemaakt door weekendschool (4)	1.12, 5.10, 5.11, 6.12, 6.13, 8.6	‘Ja, dat heeft me heel erg geholpen en ik ben ook blij dat ik deze opleiding heb gekozen.’ ‘Ik denk het wel, want de weekendschool ben ik wel achter gekomen dat sommige dingen echt niet wilt doen en sommige dingen wel gewoon leuk vind’
	Nieuwe beroepen ontdekt (6)	1.13, 3.16, 4.20, 6.14, 7.12, 9.13	‘Ja het was vooral heel gezellig eigenlijk wel en we gingen gewoon bij beroepen kijken waar je normaal niet over nadenkt.’
	Beroepen ontdekt die leuk zijn, maar niet voor later (2)	2.13, 2.14, 7.5	‘Ja, ik merkte echt dat een boek schrijven of tekenen ofzo ik wist gewoon dat dat niet iets was wat ik later ging doen.’ ‘Ja, ik merkte echt dat een boek schrijven of tekenen ofzo ik wist gewoon dat dat niet iets was wat ik later ging doen.’ ‘Het waren gewoon niet echt .. Er was gewoon niet een beroep waarvan ik dacht van dit wil ik echt doen. Maar ja, natuurlijk zijn er wel dingen die je leuk vindt of die je niet.. of wat je minder leuk vindt maar niet echt

			een waarvan ik dacht van woaw dit spreekt eruit ofzo.'
	Inzicht in voordelen van beroepen (2)	1.15, 3.17	'Nou, ik heb eigenlijk alleen gelet op de voordelen, omdat ja dat vind ik interessanter en de nadelen die komen en gaan dus ja.. daar leer je mee omgaan dus dat komt wel.'
	Voor- en nadelen moest je zelf ontdekken (7)	2.15, 2.16, 4.21, 5.20, 5.21, 6.15, 7.11, 8.7, 9.14	'Nee, ze hebben gewoon verteld wat zij in het beroep deden. Verder moest je de voor- en nadelen zelf ontdekken denk ik.' 'Werd bij de weekendschool niet naar gekeken.'
	Door middel van weekendschool meer motivatie voor beroep/opleiding (4)	1.16, 6.16, 8.8, 9.12, 9.15, 9.16	'Ja, dat vind ik wel want toen ik op de weekendschool zat toen had ik echt zoiets van dat wil ik graag doen, maar toen wist ik nio niet waarom. Maar nu ik de opleiding zelf doe wil ik echt gewoon graag doen omdat ik daar gewoon werk ik wil vinden en ja dat is het eigenlijk..'
	Opleidings-/beroepskeuze niet gemaakt door weekendschool (5)	2.12, 2.20, 3.5, 3.6, 3.18, 4.16, 4.22, 4.23, 7.6, 7.13, 9.6, 9.11	'Nee, dat heeft verder geen invloed gehad om keuzes die ik heb gemaakt. Gewoon iets leuks wat ik heb gedaan, meer niet.'

			‘Ja er waren niet echt beroepen in die tijd waarvan ik echt dacht oh dat wil ik later worden. Dat is pas ja op de middelbare ben ik daar echt achter gekomen.’ ‘Euhm, nee denk het niet echt.’ ‘Ja want tot en met de derde klas had ik dat ook sowieso niet. In de derde klas dan leer je die richtingen echt kennen en dan ga je je er iets meer in verdiepen, dat had ik voor die tijd niet gedaan.’ ‘Nou er was dus niet echt een gedeelte van zorg van kijk dit is allemaal te bieden in de zorg, dat niet, maar op sociaal gedeelte hoe je nu met mensen praat enzo dat je dus zelfverzekerder bent dat gedeelte wel.’
Motivatie	Intrinsiek - Beroepskeuze (4) - Eigen keuze (9)	1.1, 3.3, 7.1, 8.1 1.2, 2.1, 2.2, 2.3, 3.2, 4.1, 5.1, 5.2, 6.1, 6.2, 7.1, 8.2, 9.1	‘Nou, omdat ik nog niet zo goed wist wat ik later wilde gaan doen, dus wilde ik kijken of de weekendschool mij daarbij kon helpen.’ ‘Nee, dat heb ik zelf, die keuze lag bij mezelf, omdat ik er ook zelf naartoe moet dus dan moet ik het ook zelf echt willen.’ ‘Ja, ik denk vooral de nieuwsgierigheid die

	- Extra uitdaging (1) - Goede ervaring voor later (2) - Leek leuk om mee te doen, niet om beroepen of toekomst (2) - Verschillende beroepen ontdekken (5) - Vriendinnen gingen ook	4.1 1.3, 3.1 2.4, 9.1 2.7, 4.2, 5.4, 7.1, 8.1 9.3	ik heb. Gewoon weten, ja, gewoon nieuwsgierigheid. En enthousiasme. Leek me gewoon hartstikke leuk dus euh.' 'Als extra uitdaging denk ik of in ieder geval te zien hoe dingen gaan.' 'Het leek me gewoon leuk om te doen om het te ervaren. Goede ervaring voor later zeg maar.' 'Het is niet perse dat ik beroepen ofzo wilde ontdekken of wilde kijken wat ik later wilde doen. Ik hoorde wat we daar gingen doen en dat leek me gewoon leuk om te doen.' 'Ja net wat ik zeg dat je allerlei verschillende dingen gaat doen. Ja je ging allemaal zelfs dan naar het café en dat soort dingen.' '2 vriendinnen van mij gingen ook mee en dan was dat je toch beetje met z'n 3en gaan.'
Zelfvertrouwen	Assertiviteit - Praten en durven vragen te stellen (2)	1.7, 7.9	'Nou ik heb wel geleerd te praten met anderen, want dat deed ik niet zoveel en het durven vragen te stellen want dat deed ik ook niet.'

	- Positief over begeleiding (4)	1.8, 3.15, 5.14, 9.8	‘Ze hebben me gewoon echt geholpen met meer opener te zijn zeg maar en euhm gewoon aan mij al vragen van: heb je toevallig vragen, zodat ik ze wel moest vertellen zeg maar, dat heeft me wel heel veel geholpen.’ ‘De begeleiding deed het gewoon goed ja het was allemaal gewoon goed geregeld.’ ‘Euhm, ja ze zeiden altijd van kom op je kan het wel, doe het, het lukt je wel enzo. Ik ben niet zo goed in tekenen en toen zeiden ze, gewoon doen doe, doe, doe, doe, doe en ja dat hielp wel.’
	- Weet niet meer (1) - Omgang met anderen (7)	2.9 2.11, 3.12, 4.11, 4.12, 5.5, 5.12, 6.7, 6.8, 6.9, 7.7, 9.7	‘Dat ik me niet herinneren.’ ‘Ja, dat was wel raar ik leerde nieuwe mensen kennen en dat was leuk!’ ‘Ja je merkt gewoon weer hoe je nieuwe mensen, ja hoe je daarmee om moet gaan. En sommigen die zijn ook echt heel anders dan ik bijvoorbeeld. Ja echt van die verwende kindjes en een beetje van die tuig kindjes zeg maar. En dan leer je wel zeg maar van

			nou dat zijn zulke mensen en zo moet je daarmee omgaan en hoe je die moet benaderen ook.' 'Ik weet niet, misschien het communiceren met anderen. Ik heb altijd op een islamitische basisschool gezeten. Dan kwam je in een andere omgeving en andere culturen met Nederlanders enzo.'
	Zicht op eigen mogelijkheden - Kwaliteiten van zichzelf ingezien (4)	1.5, 3.9, 3.10, 4.4, 4.5, 8.3	'Nou, we gingen toen een keer naar een bedrijf waar je dan heel veel administratieve kanten leert kennen zeg maar, en dat sprak me heel erg aan.'
	- Kwaliteiten niet ingezien(3)	2.5, 6.6, 7.3	'Nee.'
	- Valkuilen van zichzelf ingezien (1)	1.6	'Het begrijpend lezen, maar dat wist ik al op de basisschool daar ben ik echt niet goed in. Verder weet ik niet echt meer, het is lang geleden.'
	- Niet bewust mee bezig geweest (3)	2.6, 2.8, 3.13, 9.3	'Ja, het was meer gewoon van, ja al die dingen ik deed er gewoon aan mee en ik vond het gewoon leuk om te doen het was gewoon ja ik lette niet

			heel erg op of ik er goed in was ofzo, niet dat ik er naar keek van dit is een baan wat iemand nu doet kan ik dat later ook. Verder niet euh..' 'Euhm ja daar kan ik me niet echt heel erg veel van herinneren.' 'Haha ja, dat is niets voor mij ik ga niet in de catering of koken of wat dan ook.' 'We waren naar het ziekenhuis geweest en toen dacht ik zorg lijkt mij wel wat.' 'Najaa, we gingen ook echt dingen doen die niet bij mij lagen.' 'Ja we gingen meer naar volgens mij echt van die beroepen meer voor mannen zeg maar. Najaa als meisje dan heb je daar toch minder interesse voor.' 'Ja, heel erg aangezien ik nu opener ben en meer vragen stel heeft mij dat ja meer zelfvertrouwen gegeven, omdat ik nu vind dat ik zelf meer durf zeg maar.' 'Ja, binnen een groep sowieso! Want in het begin durfde ik niks en zat ik heel stil in
	- Weet het niet meer (1)	3.11	
	- Beroepen ingezien die niet bij mij passen (3)	4.9, 6.4, 9.4, 9.6	
	- Beroepen ingezien die wel bij mij passen (2)	5.6, 5.7, 5.8, 6.5	
	- De activiteiten lagen niet bij mij (1)	3.7, 3.8	
	Zelfvertrouwen positief beïnvloedt (6)	1.9, 4.13, 6.10, 7.8, 8.5, 9.9, 9.10	

			een hoekje maar op een gegeven moment is alles leuk en zeg je ook wel wat je vindt en dat soort dingen.' 'Ik denk wel dat ze je zelf de richting laten opgaan en zelf dingen laten uitvinden, ik denk vooral daarom.' 'Ja, we moesten wel soms dingen presenteren en dat helpt natuurlijk wel mee en je moest veel zelf doen. Ja, ik denk als dat daarmee hun doel was dat dat wel belangrijk was.' Meer zelfvertrouwen door omgang nieuwe mensen 'Je vrij te laten, verantwoordelijkheid op iemand anders laten en daarmee sturen.' 'Misschien een beetje, maar niet voor het grootste deel.'
	- Een beetje (1)	3.14	

Bijlage 6 - Labelschema ouders

Hoofdlabel	Sub label	Fragmentnummer	Fragment
Opleidings- /beroepskeuze	Toekomstbeeld kind vóór de weekendschool was bekend (1)	1.13	'Nee, maar als het gaat om vormgeving of een bericht overbrengen toen was het voor mij wel duidelijk dat je die kant op zou gaan. De weekendschool is hier wel een onderdeel van geweest, misschien dat J. het thema niet leuk vond maar wel het feit dat hij aan genieten is met wat hij toen deed.'
	Toekomstbeeld kind vóór de weekendschool was niet bekend (7)	2.11, 3.9, 3.10, 3.11, 4.10, 4.11, 5.10, 5.11, 6.9, 7.9, 9.13	'Nee, dat had ik totaal niet, het is gaandeweg gewoon gebleken wat ze wel en niet leuk vond en met name wat ze niet leuk vond. Want dat kwam er eerder uit dan de definitieve keuze voor dit.' 'Ik heb altijd tegen S. gezegd je moet je hart nagaan dat vind ik het belangrijkste. Wat mij betreft wordt ze putjesschepper op zee en zal wat mij betreft een worst zijn.' Ouders vertellen dat ze technisch is
	Duidelijk beeld voor later	1.14, 2.12, 5.12, 5.13 8.11, 8.12	'Hetzelfde beeld als voor de weekendschool.'
	- Door middel van weekendschool (4)		'Ouders hebben er vertrouwen in.' 'Nou ik denk deels wel, het heeft sowieso wat beïnvloedingsperioden

			gehad om bepaalde dingen te zien, met een andere invalshoek.' 'Voor, ja misschien 1 beroep kiezen als hij niet naar weekendschool geweest of leraar worden, weet ik niet, na de weekendschool kijk anders, wat ik merk.' 'Het werd niet heel strikt van nou ik ga die kant op. dat weet ze eigenlijk pas sinds de 2e van de middelbare school.'
	- Door middel van middelbare school (1)	4.12	
	Geen duidelijk toekomstbeeld (3)	6.10, 6.11, 6.14, 7.10, 9.14, 9.15	'Nee, nee, nee. Als ze enthousiast was, gewoon omdat ze het heel leuk met die andere jongeren gehad had. Ja, maar niet nou omdat het beroep nou heel speciaal, heel geweldig was van oh, dit was het helemaal. Nee.' 'Er zijn heel weinig jongeren die zeggen, ik word later dit en dat ze dan ook daadwerkelijk een opleiding in die richting gaan doen. Dat komt bijna niet voor. Dus ik dacht, we stellen ons maar gewoon open en we zien het wel. Wat belangrijk is is dat je jongeren minimaal een startkwalificatie hebben, maar in welke richting dat gaat mogen zijn, dat maakt niet zo heel veel uit. Ja, zie maar waar je

	Invloed weekendschool - Onderdeel, bouwsteentje, onderdeel in een proces (4)	1.15, 4.8, 6.7, 9.10	passie voor hebt, waar je blij van wordt.' 'Door middel van activiteiten van de weekendschool die niet bij kind lagen.' 'Ik denk dat ze he wel fijn vindt dat ze twee november dan euh, een beslissing neemt waarbij wij niet meer meetellen in de zin van dat ze zelf wel weet wat het beste voor haar is. En ik vind dat het voordeel van die weekendschool dat ze zich daar echt breed georiënteerd heeft.' 'Altijd een stukje, een bouwteentje. Alles heeft invloed.' 'Ja, ja eigenlijk ja, voor mijn gevoel niet zoveel. Misschien daar nog wel een extra duwtje, maar dat euh. Niet dat ik zeg van god, echt een ander kind uit voort gekomen, nee.'
Motivatie	Intrinsiek - Ging met veel plezier, cijfer van 7 of hoger (8)	1.1, 1.2, 2.2, 3.1, 3.2, 5.1, 5.2, 6.1, 7.1, 8.1, 9.1, 9.2	'Ja met redelijk veel plezier, een zeven ofzo.' 'Nee ik vond het wel een 9, want je hoefde haar niet wakker te maken, ze stond zelf op, ze ging zelf Voor iemand in die leeftijd groep 7, ik moet even terug in de tijd denk ik. Als ik daar naar kijk, ik vind het wel een 9.'

	- Wisselend (1)	4.1, 4.2,	'Nou dat wisselde wel een beetje. De ene keer was het van dan waren ze ergens geweest en dat ze vond ze heel leuk. Dat was vooral als ze weg waren geweest, dat zijn ze wezen kijken gewoon heel praktisch. Dan kwam ze blijer terug dan dat ze de hele dag opdrachtjes zaten te doen.'
	- Motivatie nam af na enige tijd (2)	1.3, 2.1, 2.3	'Sommige jongeren waren gemotiveerder dan anderen, steekt elkaar aan.' 'Halverwege het traject wist ze al wat ze wou.'
	- Extra uitdaging (1)	3.3	'Ze is een meisje dat steeds weer een nieuwe uitdaging nodig heeft.'
	- Ouders laten kind vrij in keuze (4)	1.5, 2.4, 7.2, 7.3, 8.3	'Wij hadden zoiets van als jij dat wil, dan moet jij dat doen.'
	- Ouders enthousiast (5)	3.4, 5.4, 5.5, 6.2, 6.3, 8.4, 8.5, 9.3	'Ik vond het een hartstikke leuk idee en ik was zelf gelijk heel enthousiast. Ik had zoiets van dat moet ze doen, puur ook omdat je meerdere beroepskeuzes krijgt en inderdaad al een beetje snuffelen van ja dit bevalt me wel of dit vind ik niet leuk, ja dat vond ik gewoon ontzettend leuk dat zij elke keer weer wat anders deed.'

	Extrinsiek - Plichtsgevoel (1)	1.4	'We kregen volgens mij toen ook te horen dat als hij ja zou zeggen hij er ook van begin tot eind bij moest zijn. Een soort contractje werd er getekend, dus dat was het idee.'
	- Leerkrachten kozen jongeren (1)	8.2	'Euh toen ben ik naar rapport gesprek geweest van de school, leerkrachten tegen mij gezegd...., leerkrachten kozen welke jongeren meegaan, snap je?'
Zelfvertrouwen	De groep - Assertiever (4)	1.7, 1.8, 2.8, 2.9, 2.10, 5.8, 9.4, 9.12	'Tuurlijk! Je wordt blootgesteld aan andere contacten en verschillende culturen en spelenderwijs schiet dat er meer bij in.' 'Volgens mij wel in de vorm van het sociaal functioneren, dat stukje. Ze moesten iets doen samen, het samenwerken daar heeft ze zich wel ontwikkeld.'
	- Assertiviteit geen invloed (2)	6.6, 7.6	'Ja, dat kon ze ook altijd al goed. Ja. Ja, dat is iets.. Ze was nooit geen schichtig kind of euh, nee. Altijd heel

	Zelfverzekerder geworden (4)	2.5, 2.6, 2.7, 5.9, 8.6, 9.5, 9.6	makkelijk en nieuwsgierig, ook naar andere mensen dus, ja, dat was echt geen probleem.' 'Door erover te praten is dit gegroeid.' 'Ja precies. Ze durft ook meer voor zichzelf op te komen, ze moest een tijdje terug een ouderavond organiseren, maar door een miscommunicatie waren wij te laat. Ze vertelde dat de hele klas maar even moest wachten, omdat haar ouders er nog niet waren en wij maar op het gaspedaal trappen (haha).'
	- Invloed weekendschool (4)	5.7, 7.7, 7.8, 8.10, 9.7, 9.8, 9.9, 9.10, 9.11	'Ik denk dat dat bij de weekendschool wel versterkt is, niet zozeer als belangrijkste element, maar het is wel een soort katalysator weet je wel. Gewoon meer zelfvertrouwen gegeven.' 'De basis die was er al. Misschien dat het ietsje meer is geworden, maar de basis was er al voor het zelfvertrouwen.' 'Welkom in de echte wereld. En projectmatig werken. Ik denk dat dat ook wel pré is geweest.'

	Geen effect op zelfvertrouwen (4)	3.5, 3.6, 4.3, 4.4, 4.5, 4.9, 6.4, 7.4, 7.5	'Het is een individueel kind, ze heeft moeilijkheden met nieuwe situaties.' 'Ik denk dat de termijn te kort is en je zit iedere keer op een zondag, dus het is ook een beetje een uitje.'
	Zicht op eigen mogelijkheden door weekendschool - Onbewuste ontwikkeling (3)	1.9, 1.10, 1.11, 1.12, 4.6, 4.7, 6.8	'Dit is een aanzet geweest, maar ze is wel verder gegroeid ook thuis door dingen aan te geven Ja positief. Een bouwsteentje met alle andere dingen die die samen doet. Wat je dan ook ziet is dat mensen met allemaal verschillende motivaties komen, dus dat is goed voor de ontwikkeling.'
	- Bewust ontwikkeling (2)	3.7, 8.7, 8.8, 8.9	'S. is wel heel leergierig, dus ze vond het wel heel erg leuk om nieuwe dingen te doen, dat wel. Qua ja ze is altijd al wel haantje de voorste geweest..'
	Weekendschool geen effect gehad op ontwikkeling (2)	3.7, 3.8, 6.5, 6.12, 6.13	'Nee, zij is zelf gewoon al heel snel.' 'Ja. Het was meer een uitje dan dat ja. Dan dat het iets toegevoegd heeft maar ja, dat heb je natuurlijk wel ja.'

Bijlage 7 – Model overeenkomst onderzoeksopdracht

OVEREENKOMST ONDERZOEKSOPDRACHT	
STUDENTGEGEVENS	
Naam	Stéphanie Jongman
Adres	Noordwal 9
Postcode/woonplaats	7591 BH Delden
Telefoonnummer	-
Mobiel	06-22406123
Email	333839@student.saxion.nl
Opleiding	Maatschappelijk werk en dienstverlening
STUDENTGEGEVENS	
Naam	Kim Kemna
Adres	Refterstraat 34
Postcode/woonplaats	7665 AG Albergen
Telefoonnummer	-
Mobiel	06-55968632
Email	323135@student.saxion.nl
Opleiding	Maatschappelijk werk en dienstverlening
GEGEVENS INSTELLING/ORGANISATIE	
Naam Organisatie + afdeling	Stichting de Weekendschool in Twente 'Toppers op zondag'
Eindverantwoordelijke onderzoek	Feike van den Bos / Per Viergeer
Onderzoeksbegeleider + opleiding	W.O. - m - W.O.
Adres	Taarnwijkstraat 10
Postcode/woonplaats	7585 BX Elde
Telefoonnummer	065950078
Email	per.viergeer@gmail.com
De organisatie geeft wel/niet* toestemming voor publicatie van het bachelorrapport.	
GEGEVENS ACADEMIE MENS EN MAATSCHAPPIJ	
Naam Organisatie + afdeling	Saxion, Academie Mens en Maatschappij
Eindverantwoordelijke onderzoek	Karin Kremer-Baars
Onderzoeksbegeleider + opleiding	Ewoud de Boer
Adres	M.H. Tromplaan 28
Postcode/woonplaats	Postbus 70.000/7513 AB Enschede

Telefoonnummer	053-4871111
Email	info@saxion.nl
GEGEVENS ONDERZOEK	
Onderwerp en achtergrondschets	Welke invloed heeft het traject "Horizonverbreding" op de kinderen die in 2011 deel hebben genomen aan de weekendschool "toppers op Zondag" in Twente bijtende naar hun school/beroepskeuze, motivatie en zelfvertrouwen
Doelstelling/vraagstelling	inzicht krijgen in het mogelijke effect van het traject "Horizonverbreding" wat betreft de school/beroepskeuze van de deelgenomen leerlingen van 2011 en het effect op zelfvertrouwen en motivatie
Projectomschrijving	De weekendschool wil graag weten wat het effect is van de weekendschool omtrent school/beroepskeuze zelfvertrouwen en motivatie
Werkwijze	Opzoeken literatuur Afnemen 20 interviews Overleggen tussendoor Feedback vragen Veel communiceren
Middelen (bijv. financiën, overlegtijd)	Overlegtijd afnemen interviews Opzoeken literatuur bellen - laptop/pc mailen auto/vervoer
Tijdsfasering (start-, loop- eindtijd) Let op: dit mag maximaal zeven maanden in totaal beslaan.	29-09-2016 6/m 03-02-2016

Beoogde tussenproducten	* Het onderzoeksplan (afgerond met een 6)
Producten ter beschikking	* Onderzoek 2011 * folders * website * mondeling met opdrachtgevers + docent.
Gehelmschuldingsplicht (bijv. privacy)	* Anonimiteit interviews

OVERIGE AFSPRAKEN / CONDITIES:

Het onderzoeksplan is gelezen en geacordeerd door de opdrachtgever.

Overige afspraken en condities, indien van toepassing, *kunnen* gemaakt worden door opdrachtgever en studenten met betrekking tot onder meer:

- de te leveren aantallen eindrapporten (en de mogelijke extra kosten daarvan) en daarmee samenhangende extra inspanningen, zoals een handzame samenvatting van de rapportage en/of persbericht;
- de presentatie van de onderzoeksresultaten;
- het copyright/auteursrecht. (In de vorm van een zinsnede als: "Het auteursrecht van de eindrapportage / eindproduct berust bij";
- het al dan niet hebben van publicatierecht van een rapport voor Academie M&M dan wel de betrokken organisatie (sluit direct aan bij voorgaande punt);
- het al dan niet gemeenschappelijk dragen van de kosten van een (mogelijke) publicatie;
- door de opdrachtgever te leveren inspanningen m.b.t. bijvoorbeeld het aanleveren van materiaal en informatie of te regelen voorzieningen ten behoeve van het onderzoek;
- afspraken m.b.t. de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van het onderzoek vanuit AMM. Dat is formeel de manager onderwijsuitvoering, die de verantwoordelijkheid delegeert aan de onderzoeksbegeleider;
- investerings- en betalingscondities: de naar verwachting vereiste financiële investering van de opdrachtgever (en eventuele bijdrage van de opdrachtnemer in de kosten), afspraken over mogelijk meerwerk en over betalingstermijnen/deelfacturen.

VOOR AKKOORD

- Handtekening Eindverantwoordelijke Opleiding

- Handtekening Eindverantwoordelijke Instelling

- Handtekening Student(en)

Datum en Plaats

Evt. Bijlagen

Enschede
8-11-2016

Academie Mens en Maatschappij

EVALUATIE ONDERZOEKSOPDRACHT	
STUDENTGEGEVENS	
Naam	Kim Kemna – 323135 Stéphanie Jongman – 333839
Onderwerp bacheloronderzoek	De weekendschool, Horizonbreed “Steuntje in de rug”
Opleiding	Maatschappelijk werk en dienstverlening
GEGEVENS INSTELLING/ORGANISATIE	
Naam organisatie + afdeling	St Weekendschool Toppers Op Zondag inTwente
Onderzoeksbegeleider	Drs F van den Bos-Terpstra; drs G.C. Vergeer
Adres	Toernooistraat 10; Park Broekheurne 15
Postcode/woonplaats	7535 BX Enschede; 7544NK Enschede
Telefoonnummer	053-4300771;053-4778114
Email	feikjevd@gmail.com ; gvergeerbv@worldonline.nl
Datum	7 februari 2017

Hieronder kunt u aangeven wat uw mening is over het bacheloronderzoek.

1. Graag uw mening over het product dat het bacheloronderzoek heeft opgeleverd (aankruisen wat van toepassing is):

	Onvoldoende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed
Inhoud (duidelijk, juiste weergave van feiten, voldoende diepgang etc.)			V	
Argumentatie (m.n. conclusies en aanbevelingen)		V		
Bereiken van de afgesproken doelen			V	
Bruikbaarheid voor de organisatie			V	
Heeft u aanvullende opmerkingen over de opdracht? (bijvoorbeeld welke nieuwe gezichtspunten heeft het opgeleverd) Vermeld ze dan hieronder:				
Er zijn enkele kritische opmerkingen gemaakt door de alumni die goed verwerkt zijn. Die kunnen we betrekken bij onze toekomstplannen. Met name de opmerkingen: 1. Bewust na te gaan wie ze zijn. 2. Bewust na te gaan wat hun talenten zijn en 3. Bewust na te gaan hoe zij die talenten succesvol in kunnen zetten in het studenten- en uiteindelijk werkende leven en de suggestie zowel voor- en de nadelen van een beroep te benoemen. Ten 4^e: de werving onder de loep nemen: de alumni waren niet afkomstig uit achterstandswijken.				

2. Graag uw mening over de wijze waarop het bacheloronderzoek tot stand is gekomen:

	Onvoldoende	Voldoende	Ruim voldoende	Goed
Samenwerking tussen studenten (o.a. taakverdeling)		V		
Samenwerking studenten vs. organisatie	X			
Zelfstandigheid studenten		V.		
Effectiviteit van werken van studenten	X			
Omgaan met afspraken/planning	X			
Communicatie van studenten		V		
Afronding van de opdracht door studenten		V		
Heeft u aanvullende opmerkingen over de wijze waarop de opdracht tot stand is gekomen? (bijvoorbeeld individuele inbreng in geval van groepen / de mate, waarin de uitvoering binnen de organisatie heeft plaatsgevonden, etc).				
Jammer dat er niet meer gebruik is gemaakt van de expertise en de goede wil van de opdrachtgever. Geen tijd om op een zondag de weekendschool daadwerkelijk te bezoeken. Dus ze hebben geen echt beeld gekregen hoe de weekendschool functioneert. Vooral één studente voelde zich al erg gauw overvraagd.				

--

Bedankt voor het invullen!